

Hamidova Muhayyoxon Obidovna

ONA TILI FANIDAN MAVZULI TEST TOPSHIRIQLARI TO'PLAMI

(uslubiy ko'rsatma)

Namangan-2021

TILSHUNOSLIK HAQIDA UMUMIY MA'LUMOT

1. Shevalar adabiy tildan qaysi jihatlari bilan farq qiladi?

A) fonetik B) leksik C) grammatik D) fonetik, leksik va grammatik

2. Adabiy tilning qanday shakli bor?

A) xalq shevalari va adabiy til B) og'zaki adabiy til va yozma adabiy til C) so'zlashuv uslubi va kitobiy uslub D) so'zlashuv, ilmiy, rasmiy va badiiy uslublar

3. Tilshunoslikda lahja atamasi qanday tushunchani anglatadi?

A) ma'lum shevaning kichik bir qismi B) bir-biriga yaqin bo'lgan shevalar yig'indisi C) sheva atamasining sinonimi sifatida ishlatiladi D) xalq tilining ma'lum bir me'yorlarga keltirilgan shakli

4. Qaysi qatorda adabiy tilning yozma shakliga xos xususiyat noto'g'ri ifodalangan?

A) Yozma nutq kishilar orasidagi bevosita aloqa vositasi hisoblanadi B) yozma shaklda orfografik va tinish belgilariga oid qonun-qoidalariga amal qilinadi C) yozma shakl og'zaki shaklga qaraganda til taraqqiyotining keyingi bosqichlarida joriy qilingan D) yozma shakl uchun masofa va zamonning ahamiyati yo'q

5. Hozirgi o'zbek adabiy tili uchun qaysi lahjaga kiradigan shevalar asos qilib olingan?

A) qarluq lahjasi B) qipchoq lahjasi C) o'g'uz lahjasi
D) qarluq va qipchoq lahjalari

6. Xalq shevalarining qanday shakli bor?

A) faqat og'zaki shakli B) faqat yozma shakli C) faqat adabiy til shakli

7. O'zbek tili qaysi til oilasining qaysi guruhiga mansub?

A) turkiy tillar oilasining oltoy guruhiga B) hind-evropa oilasining turkiy guruhiga C) oltoy oilasining turkiy guruhiga D) eron oilasining hind-yevropa guruhiga

8. Ijtimoiy hayotda ro'y bergan o'zgarishlar hammadan avval va ko'proq tilshunoslikning qaysi bo'limida o'z ifodasini topadi hamda unda ayrim o'zgarishlar bo'lishiga olib keladi?

A) orfoepiyada B) leksikologiyada (lug‘at tarkibida)

C) grammatikada D) so‘z yasalishida

9. Eski o‘zbek adabiy tili qaysi asrlarda shakllangan edi?

A) X-XI asrlarda B) XI-XII asrlarda C) XIII asrda D) XIV asrda

10. O‘zbek adabiy tili qaysi jihatdan Toshkent shahar shevasiga asoslanadi?

A) fonetik B) morfologik C) sintaktik D) leksik

11. Hozirgi o‘zbek adabiy tili uchun qaysi shevalar asos qilib olingan?

A) Andijon-Shahrixon B) Xorazm-Urganch C) Toshkent-Guliston

D) Farg‘ona-Toshkent

12. Qaysi qatordagi izoh noto‘g‘ri?

A) adabiy til shu xalq tilida so‘zlashuvchilar uchun umumiy bo‘ladi B) xalq tili tarkibida adabiy til ham bo‘ladi C) xalq tili o‘zbek adabiy tili hisoblanadi D) xalq tili o‘zbek xalqining so‘zlashuv nutqidir

13. Qaratqich kelishigi qo‘shimchasi –ing, jo‘nalish kelishigi qo‘shimchasi –a shaklida qo‘llanishi qaysi lahjaning morfologik belgisi hisoblanadi?

A) qarluq lahjasi B) qipchoq lahjasi C) o‘g‘uz lahjasi D) A va B

14. Tilning rivojlanib borish belgilaridan biri noto‘g‘ri ko‘rsatilgan javobni toping.

A) o‘zbek tiliga xos bo‘lmagan bo‘g‘in turlari paydo bo‘ldi B) unli tovushlarning yonma-yon kelish holatlari paydo bo‘ldi C) so‘z o‘rtasida ikkita undoshning yonma-yon kelish holatlari paydo bo‘ldi D) ayrim o‘zbekcha so‘zlarning ma’nolarida o‘zgarish yuz berib, ular yangi ma’nolar kasb qilish holatlari paydo bo‘ldi.

15. Qaysi lahjada jo‘nalish kelishigi qo‘shimchasi - a shaklida qo‘llanadi?

A) shahar shevalarida B) o‘g‘uz C) qipchoq D) qarluq

16. Ko‘pincha so‘z oxiridagi g‘ tovushi o‘rnida v aytilishi qaysi lahjada so‘zlashuvchilar nutqiga xos?

A) qarluq lahjasida so‘zlashuvchilarga B) qipchoq lahjasida so‘zlashuvchilarga C) o‘g‘uz lahjasida so‘zlashuvchilarga

D) shahar shevalarida so'zlashuvchilarga

17. Xalq shevalari nima?

- A) qo'llanish doirasi ma'lum hudud bilan chegaralangan umumxalq tilining bir qismi B) adabiy tilning og'zaki va yozma shakllari mavjud bo'lib, uning og'zaki shakli xalq shevalari hisoblanadi C) umumxalq tilining me'yorga solingan shakli D) o'zbek millatining hamma uchun umumiy bo'lgan tili

18. Quyidagi tillardan qaysi biri oltoy tillar oilasiga mansub emas?

- A) yapon tillari tarmog'i B) barchasi oltoy tillari oilasiga mansub.
C) turkiy tillar tarmog'i D) eron tillari tarmog'i

19. Olimlarning hisob-kitobiga ko'ra yer yuzida nechta til mavjud?

- A) 2000 dan ortiq B) 2000 ga yaqin C) 3000 dan ortiq D) 5000 ga yaqin

20. Quyidagi topishmoqning javobini toping. Og'izdan chiqquncha meniki, og'izdan chiqqani elniki.

- A) gap B) til C) so'z D) ilm

21. Nima sababdan til ijtimoiy hodisa sanaladi?

- A) chunki til jamiyatga xizmat qiladi B) chunki til insonlarning o'zaro munosabatga kirishuviga xizmat qiladi C) chunki til jamiyatlar o'rtasidagi aloqa uchun xizmat qiladi D) A, B.

22. Nutq nima?

- A) so'zlar orqali ma'lum fikr bayon qilish nutq hisoblanadi
B) so'zlash orqali ma'lum fikr bayon qilish nutq hisoblanadi
C) yozish orqali ma'lum fikr bayon qilish nutq hisoblanadi D) B,C.

23. O'zbekiston Respublikasida davlat tiliga yoki boshqa tillarga mensimay yoki xusumat bilan qarashning taqiqlanganligi "Davlat tili haqida"gi qonunning qaysi moddasida yozilgan?

- A) 1-moddasida B) 2-moddasida C) 24-moddasida
D) 14-moddasida

24. Quyidagi maqolni davom ettiring: Ovqatni tuzi mazali qiladi, odamni - ...

A) yuzi B) ko'zi C) o'zi D) so'zi

25. Nutq so'zlovchining qaysi xususiyatlariga qarab turli xil bo'lishi mumkin?

A) saviyasiga va uslubiga B) o'rin va mavqeiga C) yoshiga va jinsiga D) A va B.

26. Og'zaki nutqdan qaerlarda foydalaniladi?

A) o'zaro suhbatlarda va ma'ruzalarda B) radio va telefonda
C) uy-oila muomalasida D) barchasi to'g'ri.

27. Har qanday nutqning bosh fazilati to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.

A) qisqa va ixcham bo'lishi B) jumlaning to'g'ri ravon hamda ta'sirli tuzilishi C) fikrning aniq va tushunarli bo'lishi D) B, C.

28. Hozirgi kunda til oilalari soni...

A) 10 dan ortiq B) 30 dan ortiq C) 6 ta D) 20 dan ortiq

29. Quyidagi maqolni davom ettiring: Tilingda bo'lsa bo'ling, ...

A) kulib turar iqboling B) yorug'dir istiqboling C) yaxshi bo'lar ahvoling D) daryodan o'tar soling.

30. Umumiy tilshunoslik fanining maqsadlari noto'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.

A) tilning tabiatini, mohiyatini aniqlash; tillarning tasnifini yaratish; B) til haqidagi fanning sathlarini va ularni o'rganuvchi sohalarni belgilash;
C) lingvistik bilimlarni tajribada qo'llash D) lingvistik tahlil metodikasini ishlab chiqish .

31. Tilning tarkibiy qismlari noto'g'ri berilgan javobni aniqlang.

A) tovushlar tizimi. B) harflar tizimi C) grammatik qurilishi. D) lug'at boyligi.

32. Morfologik tasnif bo'yicha o'zbek tili qaysi guruhga kiradi?

A) agglyunativ tillarga B) amorf tillarga C) flektiv tillarga
D) polisintetik tillarga

“Fonetika” bo‘limi yuzasidan test savollari:

1. Fonetika o‘rganadigan masalalar noto‘g‘ ri berilgan javobni toping.

A) nutq tovushlarining hosil bo‘lishi B) urg‘u, bo‘g‘in, ohang C) nutq tovushlarining turlari, o‘zgarishi D) nutq tovushlarining so‘z ma‘nolarini ajratishdagi roli.

2. Fonetika bo‘limida tovushlarning qaysi tomoni o‘rganiladi?

A) lingvistik xususiyatlari B) ijtimoiy mohiyati C) fizik-akustik xususiyatlari D) ma‘no farqlash xususiyatlari

3. Fonologiya bo‘limida tovushlarning qaysi tomoni o‘rganiladi?

A) qay tarzda hosil bo‘lishi B) sifat tomonlari C) kuchi va cho‘ziqligi D) ma‘no farqlash xususiyatlari.

4. Tovushning xususiyatlari noto‘g‘ ri berilgan javobni toping.

A) so‘z va qo‘shimchalar bir-birlaridan tovushlari bilan farq qiladi B) har qanday so‘z tovushlardan tashkil topadi C) nutqning eng kichik bo‘linmas ma‘noli qismi D) birchasi to‘g‘ ri.

5. Bir xil tovushlarning turlicha joylashuvidan hosil bo‘lgan so‘zlar qaysi javobda berilgan?

A) kitob, maktub, maktab B) suvrat, tasvir, tasavvur, musavvir C) uchqur, chuqur, urchuq D) ahbob, habib, muhib.

6. Bir tovushi bilan farq qiladigan so‘zlar berilgan javobni toping.

A) kalom, qalam, malak B) borlik, borliq, torlik C) jodu, jodi, juda D) sohib, hisob, solib

7. Tovushlarning ortiqligi bilan farqlanadigan so‘zlar berilgan javobni toping.

A) adab, abad, odob B) alam, qalam, a‘lam C) stol, ustol, ustul D) mulk, molik, komil.

8. Fonemaning belgilari noto‘g‘ ri berilgan javobni toping.

A) eshivilishi B) aytilishi C) ma‘no farqlashi D) tuzilishi.

9. Fonemaning eng muhim belgisi ko'rsatilgan javobni toping.

A) ma'no ajratishi B) akustikasi C) artikulyatsiyasi D) aytilishi va eshitilishi.

10. Nutq tovushlarining balandligi nima bilan ta'minlanadi?

A) un paychalarining ko'p tebranishi bilan B) un paychalarining kuchli tebranishi bilan C) un paychalarining past tebranishi bilan D) un paychalarining kam tebranishi bilan

11. Nutq tovushlarining kuchi nimaga bog'liq?

A) un paychalarining tebranish vaqtiga B) un paychalarining tebranish o'rniga C) un paychalarining tebranish amplitudasiga D) un paychalarining tebranish joyiga

12. Nutq a'zolaridan qaysi birining hajmi va shakli nutq tovushlarining tembriga ta'sir qilmaydi?

A) og'iz bo'shlig'ining shakli B) burun bo'shlig'ining hajmi C) bo'g'iz bo'shlig'ining shakli D) tovush paychalarida shovqinning qanday hosil bo'lishi.

13. Nutq tovushlarining un paychalari tebranadigan vaqt bilan o'lchanadigan xususiyati qaysi javobda berilgan?

A) tembri B) cho'ziqligi C) kuchi D) balandligi

14. Qaysi javobda nutq a'zosi nomi noto'g'ri berilgan?

A) o'pka, bronxlar, nafas yo'li B) xalqasimon, piramidasimon, qalqonsimon va nayzasimon tog'aylar, un paychalari C) burun bo'shlig'i, markaziy nerv sistemasi. D) til, tanglay (qattiq va yumshoq), kichik til, lab va tishlar

15. Qaysi nutq a'zosi tovushni kuchaytirib berishga yordam beradi?

A) til B) un paychalari C) og'iz bo'shlig'i D) bo'g'iz bo'shlig'i

3. Qaysi nutq a'zosi ovoz manbasi hisoblanadi?

A) til B) un paychalari C) og'iz bo'shlig'i D) bo'g'iz bo'shlig'i

16. Qaysi javobda markaziy nerv sistemasining vazifasi to'g'ri ko'rsatilgan?

A) nutq a'zolari harakatini yuzaga keltiradi B) nutq a'zolarining harakatini boshqarib turadi C) markaziy nerv sistemasi nutq a'zolari sirasiga kirmaydi D) A,B

17. Qaysi tovushlar talaffuzida havo oqimining yoʻnalishi oʻzgaradi

A) y, z, s B) m, n, ng C) v, f, r D) sh, j, gʻ

18. Fonetik vositalar toʻgʻri koʻrsatilgan javobni toping.

A) urgʻu, boʻgʻin, tovush B) nutq tovushlari vergul, nuqta C) ohang, nutq aʻzolari, pauza D) fonemalar, urgʻu, ohang

19. Urgʻuning vazifasi notoʻgʻri koʻrsatilgan javobni belgilang.

A) hozir (ravish) - hozir (sifat) V) qoʻllar (aʻzo) – qyʻllar (feʻl) C) nufyʻz (obroʻ) – nyʻfus (aholi) D) koʻzlar(aʻzo)- kyʻzlar(feʻl)

20. Soʻz maʼnosini farqlashda urgʻuning qaysi turi ishtirok etadi?

A) logik urgʻu B) leksik urgʻu C) gap urgʻusi D) maʼno urgʻusi

**Fonetika, grafika va orfografiya boʻlimlari yuzasidan
test savollari:**

1. Fonetika oʻrganadigan masalalar notoʻgʻri berilgan javobni toping.

A) nutq tovushlarining hosil boʻlishi B) urgʻu, boʻgʻin, ohang C) nutq tovushlarining turlari, oʻzgarishi D) nutq tovushlarining soʻz maʼnolarini ajratishdagi roli.

2. Fonetika boʻlimida tovushlarning qaysi tomoni oʻrganiladi?

A) lingvistik xususiyatlari B) ijtimoiy mohiyati C) fizik-akustik xususiyatlari D) maʼno farqlash xususiyatlari

3. Fonologiya boʻlimida tovushlarning qaysi tomoni oʻrganiladi?

A) qay tarzda hosil boʻlishi B) sifat tomonlari C) kuchi va choʻziqligi D) maʼno farqlash xususiyatlari.

4. Tovushning xususiyatlari notoʻgʻri berilgan javobni toping.

A) soʻz va qoʻshimchalar bir-birlaridan tovushlari bilan farq qiladi B) har qanday soʻz tovushlardan tashkil topadi C) nutqning eng kichik boʻlinmas maʼnoli qismi D) birchasi toʻgʻri.

5. Bir xil tovushlarning turlicha joylashuvidan hosil bo'lgan so'zlar qaysi javobda berilgan?

A) kitob, maktub, maktab B) suvrat, tasvir, tasavvur, musavvir C) uchqur, chuqur, urchuq D) ahbob, habib, muhib.

6. Bir tovushi bilan farq qiladigan so'zlar berilgan javobni toping.

A) kalom, qalam, malak V) borlik, borliq, torlik S) jodu, jodi, juda D) sohib, hisob, solib

7. Tovushlarning ortiqligi bilan farqlanadigan so'zlar berilgan javobni toping.

A) adab, abad, odob V) alam, qalam, a'lam S) stol, ustol, ustul D) mulk, molik, komil.

8. Fonemaning belgilari noto'g'ri berilgan javobni toping.

A) eshinishi V) aytilishi S) ma'no farqlashi D) tuzilishi.

9. Fonemaning eng muhim belgisi ko'rsatilgan javobni toping.

A) ma'no ajratishi V) akustikasi S) artikulyatsiyasi D) aytilishi va eshinishi.

10. Nutq tovushlarining balandligi nima bilan ta'minlanadi?

A) un paychalarining ko'p tebranishi bilan V) un paychalarining kuchli tebranishi bilan S) un paychalarining past tebranishi bilan D) un paychalarining kam tebranishi bilan

11. Nutq tovushlarining kuchi nimaga bog'liq?

A) un paychalarining tebranish vaqtiga V) un paychalarining tebranish o'rniga S) un paychalarining tebranish amplitudasiga D) un paychalarining tebranish joyiga

12. Nutq a'zolaridan qaysi birining hajmi va shakli nutq tovushlarining tembriga ta'sir qilmaydi?

A) og'iz bo'shlig'ining shakli V) burun bo'shlig'ining hajmi S) bo'g'iz bo'shlig'ining shakli D) tovush paychalarida shovqinning qanday hosil bo'lishi.

13. Nutq tovushlarining un paychalari tebranadigan vaqt bilan o'lchanadigan xususiyati qaysi javobda berilgan?

A) tembri V) cho'ziqligi S) kuchi D) balandligi

14. Qaysi javobda nutq a'zosi nomi noto'g' ri berilgan?

A) o'pka, bronxlar, nafas yo'li V) xalqasimon, piramidasimon, qalqonsimon va nayzasimon tog'aylar, un paychalari S) burun bo'shlig'i, markaziy nerv sistemasi. D) til, tanglay (qattiq va yumshoq), kichik til, lab va tishlar

15. Qaysi nutq a'zosi tovushni kuchaytirib berishga yordam beradi?

A) til V) un paychalari S) og'iz bo'shlig'i D) bo'g'iz bo'shlig'i

3. Qaysi nutq a'zosi ovoz manbasi hisoblanadi?

A) til V) un paychalari S) og'iz bo'shlig'i D) bo'g'iz bo'shlig'i

16. Qaysi javobda markaziy nerv sistemasining vazifasi to'g' ri ko'rsatilgan?

A) nutq a'zolari harakatini yuzaga keltiradi V) nutq a'zolarining harakatini boshqarib turadi S) markaziy nerv sistemasi nutq a'zolari sirasiga kirmaydi D)

A,V

17. Qaysi tovushlar talaffuzida havo oqimining yo'nalishi o'zgaradi

A) y, z, s V) m,n,ng S) v, f, r D) sh, j, g'

18. Fonetik vositalar to'g' ri ko'rsatilgan javobni toping.

A) urg'u, bo'g'in, tovush V) nutq tovushlari vergul, nuqta S) ohang, nutq a'zolari, pauza D) fonemalar, urg'u, ohang

19. Urg'uning vazifasi noto'g' ri ko'rsatilgan javobni belgilang.

A)) hozir (ravish) - hozir (sifat) V) qo'llar (a'zo) - q'llar (fe'l) S) nufuz (obro') - nufus (aholi) D) ko'zlar(a'zo)- k'zlar(fe'l)

20. So'z ma'nosini farqlashda urg'uning qaysi turi ishtirok etadi?

A) logik urg'u B) leksik urg'u S) gap urg'usi D) ma'no urg'usi

21. Hosil bo'lish o'rniga ko'ra b hamda p undosh tovushlariga to'g'ri tavsif berilgan qatorni toping.

A) b – lab undoshi, lab-lab; p – lab undoshi, lab-lab B) b – jarangli undosh; p – jarangsiz undosh C) b jarangli undoshining jarangsiz jufti p undoshidir D) B va C javoblar

22. Hosil bo'lish usuliga ko'ra q hamda g' undosh tovushlariga to'g'ri tavsif berilgan qatorni toping.

A) *q* – til undoshi, chuqur til orqa; *g'* – til undoshi, chuqur til orqa B) *q* va *g'* – bo'g'iz undoshlari C) *g'* – jarangli undosh; *q* – jarangsiz undosh D) *q* portlovchi undosh; *g'* – sirg'aluvchi undosh.

23. Qorishiq undosh tovushlar berilgan qatorni toping.

A) *m, n, ng* B) *j, sh, f* C) *ch, j(dj)* D) *ng, r, l*

24. X undoshiga to'g'ri tavsif berilgan javobni toping.

A) chuqur til orqa, sirg'aluvchi, jarangsiz undosh tovush

B) bo'g'iz, sirg'aluvchi, jarangsiz undosh tovush C) chuqur til orqa, sirg'aluvchi, jarangli undosh tovush D) chuqur til orqa, portlovchi, jarangsiz undosh tovush

25. Tovush paychalarining ishtirokiga ko'ra *sh* hamda *j* undosh tovushlariga to'g'ri tavsif berilgan qatorni toping.

A) *sh* – til undoshi, til oldi; *j* – til undoshi, til oldi

B) *j* jarangli undoshning jarangsiz jufti *sh* undoshi C) A, B

D) *sh* – jarangsiz undosh; *j* – jarangli.

26. Javoblarning qaysi birida unli tovushlar ko'rsatilgan?

A) *b, f, k, p, t*

B) *a, u, o', i, o, e*

C) *i, e, a, o, u, o', y*

D) *m, n, ng, r, l*

27. Nutq tovushlarining yozuvda ifodalanish usullarini qaysi bo'lim o'rgatadi?

A) orfoepiya B) orfografiya C) grafika D) fonetika

28. Arab yozuvida bitilgan eng eski turkiy yodgorliklar nechanchi asrga taalluqli va ular qaysilar?

A) VII asrlarga, O'rxun–Enasoy yodgorliklari B) XXV asrlarga, A.Yugnakiyning “Hibatul haqoyiq”, Xorazmiyning “Muhabbatnoma” asarlari C) XI – XIII asrlarga, Sakkokiy va Atoiyning ba'zi she'rlari D) XI asrga, Yusuf Xos Hojibning “Qutadg'u bilig” asarining Namangan va Kohira nusxalari, Maxmud Koshg'ariyning “Devonu lug'otit turk” asari

29. Lotin yozuvi asosidagi harflar tartibidan foydalanib, yurtimning so'zi keltirib chiqarilgan qatorni toping.

- A) 23,20,17,19,8,12,13,8,13. B)23,20,17,19,8,12,13,8,29
C) 23,17,19,8,12,13,8,29 D)22,19,17,18,8,12,13,8,29

30. Qaysi qatordagi soʻzlarda «ng» harfi bir tovushni ifodalamoqda?

- A) tanga, jang, menga B) zang, koʻndalang, ingramoq
C) durang, onangiz, nonga D) kongress, menga, singil

31. Baland boloxonali uy. Ushbu birlikda qanday holatda uying balandligi anglashiladi?

- A) baland soʻzidan soʻng pauza boʻlsa B) boloxonali soʻzidan keyin pauza boʻlsa
C) uchala soʻz orasida pauza mavjud boʻlmasa D) har qanday holatda ham uying balandligi anglashiladi

32. Qaysi qatordagi soʻzlarning ikkinchisi notoʻgʻri yozilgan?

- A) ajdaho va ajdarho B) bekik va berkik C) bemaʼnilik va bemaʼnolik D) barcha javoblarda ikkinchi soʻzlar toʻgʻri yozilgan

33. Notoʻgʻri yozilgan soʻzlar qatorini belgilang.

- A) tasavuf, tasaruf, tasavur B) xohish, mavhum, aqalli C) avf, ayuhannos, moneʼ
D) A, C.

34. Qaysi qatorda tutuq belgisining qoʻllanish oʻrniga koʻra xatoga yoʻl qoʻyilgan?

- A) maʼzur, maʼbud, maʼyus B) maʼshum, maʼsuliyat, maʼsud
C) maʼmur, maʼsum, maʼshuq D) malʼun, minbaʼd

35. Fonetik prinsip(tamoyil) asosida yozilgan soʻzlarni belgilang.

- 1) yasha; 2) yayra; 3) yashna; 4) oʻyna; 5) ikkala; 6) uchala;
7) yamoq; 8) yongʻoq; 9) yigʻloq; 10) oʻyinchoq.

- A) 1,4,5,7,9 B) 1,2,3,5,6 C) 5,7,9 D) 1,5,7,9,10

36. Oʻzak va qoʻshimchalarning yozilishida bir xillikni taʼminlaydigan prinsip (yozuv, tamoyil)ga...

- A) morfologik prinsip deyiladi B) fonetik prinsip deyiladi
C) anʼanaviy prinsip deyiladi D) shakliy prinsip deyiladi

Leksikologiya va leksikografiya bo'yicha test savollari:

1. Leksikologiya nimani o'rgatadi?

- A) so'z turkumlarini, antonimlarni B) gapni, lug'atlarning turlarini C)
so'z birikmalarini, bir ma'noli so'zlarni
D) so'zlarni, ularning lug'aviy ma'nolarini

2. Leksikologiyada qaysi so'zlarning lug'aviy ma'nosi o'rganiladi?

- A) faqat shevaga xos so'zlarning B) faqat atamalarning
C) tildagi barcha so'zlarning D) faqat yangi paydo bo'lgan va eskirib qolgan
so'zlarning

3. So'zlarning bir va ko'p ma'noliligi tilshunoslikning qaysi bo'limida o'rganiladi?

- A) fonetikada B) frazeologiyada
C) leksikologiyada D) morfologiyada

4. Qaysi so'zlar leksik (lug'aviy) ma'noga ega?

- A) mustaqil so'zlar B) yordamchi so'zlar
C) undov va taqlid so'zlar D) mustaqil, undov va taqlid so'zlar

5. Leksik ma'no bildirmaydigan so'zlar turkumini toping.

- A) son, olmosh, ravish B) ko'makchi, undov so'z, taqlid so'z, son C)
ko'makchi, bog'lovchi, yuklama D) undov so'z, modal so'z, ravish

6. Grammatik ma'noga to'g'ri ta'rif berilgan javobni toping.

- A) so'zning shakliy qismi orqali ifodalangan ma'no B) so'zning u yoki
bu turkumga mansubligini ko'rsatuvchi ma'no C) so'zlarning lug'aviy (leksik)
ma'nosiga qo'shimcha tarzda va ular uchun umumiy bo'lgan ma'no D) A,B,
C.

7. Qanday ma'no so'zning bosh ma'nosi hisoblanadi?

- A) so'zning nutq tarkibidan tashqarida ifodalaydigan ma'nosi B) so'zning nutq
tarkibidagi boshqa so'zlar yordamida anglatiladigan ma'nosi C) so'zning
ko'chma ma'nolaridan biri D) so'zning gap tarkibidagi anglatgan ma'nosi

8. Qanday soʻzlar bosh maʼno va koʻchma maʼnolarga ega?

- A) bir maʼnoli soʻzlar B) koʻp maʼnoli soʻzlar C) atamalar
D) barcha mustaqil soʻzlar

9. 1. Ish ishtaha ochar, dangasa ishdan qochar. 2. Meni boshqa tashkilotga ishga chaqirishyapti. 3. Ming qoʻyining ishi bir qoʻyliga tushadi. Ushbu gaplarda qoʻllangan ish soʻzi oʻzaro maʼno munosabatiga koʻra qanday soʻz hisoblanadi?

- A) sinonim soʻzlar B) omonim soʻzlar
C) antonim soʻzlar D) koʻp maʼnoli soʻzlar

10. Bir maʼnoli soʻzlar qaysi qatorda?

- A) koʻz, qosh B) ogʻiz, bosh
C) etak, oyoq D) chumchuq, ravish

11. Koʻp maʼnoli soʻzlarni toping.

- A) men, sen B) besh, oʻn C) ota, ona D) tomir, yoqa

12. Qaysi qatorda bir maʼnoli soʻzlar berilgan?

- A) etak, oyoq B) radif, in C) koʻz, qosh D) tish, quloq

13. Quyida berilgan soʻz qoʻshilmalaridagi suzmoq soʻzi qanday soʻz? Oshni suzdi, suvda suzdi, sigir suzdi.

- A) omonim B) paronim C) sinonim D) koʻp maʼnoli soʻz

14. Koʻp maʼnoli soʻz har bir maʼnosi bilan ayrim-ayrim soʻzlarga antonim boʻlishi mumkinmi?

- A) Koʻp maʼnoli soʻz faqat bir maʼnosi bilan boshqa bir soʻzga antonim boʻlishi mumkin B) bir maʼnoli soʻzlarga antonim boʻlishi mumkin C) har bir maʼnosi bilan ayrim-ayrim soʻzlarga antonim boʻlgan soʻzlar koʻp maʼnoli soʻz hisoblanmaydi D) koʻp maʼnoli soʻz har bir maʼnosi bilan ayrimayrim soʻzlarga antonim boʻlishi mumkin

15. Qurilishda men boshliqman, Boʻriev. Mablagʻ ham, odamlar ham, jumladan, siz ham mening ixtiyorimdasiz. Ushbu gapdagi ixtiyor soʻzi oʻrnida quyidagi soʻzlarning qaysi birini sinonim sifatida qoʻllash mumkin?

A) mayl B) izn C) izm D) mayl, izn

16. Omonimiya quyida berilgan qaysi birliklar orasida voqe bo'lmaydi?

A) ikki so'z orasida B) ikki ibora va ikki tasviriy ifoda orasida C) ikki qo'shimcha orasida D) sanalgan barcha birliklar orasida omonimiya vujudga kelishi mumkin

17. Qaysi qatorda berilgan so'zlar tarkibidagi qo'shimchalar o'zaro omonim hisoblanadi?

A) kiyinmoq-ekinlar B) o'qildi-yozildi C) gulzorlarda-paxtaorga D) uchrashmoq-o'rganish

18. Qaysi qatordagi juftliklar o'zaro sinonim bo'la olmaydi?

A) adil-odil B) adolatli-odil C) adil-tik D) odil-adl

19. O'chib borayotir qanchalar kalom,

Ne-ne bitiklar ham yo'qdir, vassalom,

Dunyoda faqat bir sobit suxan bor:

U o'z farzandingga o'zing qo'ygan nom (A.O.)

Banddagi sobit so'zining sinonimi...

A) yoqimli B) ishonchli C) qat'iy D) doimiy

20. Quyidagi hodisalarning qaysi biri uchun shakliy bir xillik xos?

A) ko'p ma'noli so'zlar uchun xos B) omonimlarga xos
C) paronimlarga xos D) A va B

21. Qaysi so'zlar o'zaro paronim emas?

A) yuvindi – yuvundi B) yoriq – yorug'
C) charlamoq – chorlamoq D) archish – artish

22. Quyidagi hodisalarning qaysilari mustaqil so'z turkumlarining barchasi uchun xos? 1) ko'p ma'nolilik;

2) sinonimiya; 3) omonimiya; 4) antonimiya.

A) 1 B) 1, 2 C) 1, 2, 3 D) 1, 2, 3, 4

23. Shu so'zlarning qaysi birida -ma qo'shimchasi omonimik holatda qo'llanishi mumkin? 1) qotishma;

2) moslama; 3) qazilma; 4) burama; 5) qatlama; 6) yuklama.

A) 2,4,5,6 B) 2,3,4,6 C) 1,2,3,6 D) 1,2,3,4

24. Qaysi qatordagi gapda paronimlar bilan bog‘liq xato bor?

A) *Ularga imtiyozli tarif asosida xizmat ko‘rsatiladi.*

B) *Qizning ota-onasi, qarindosh-urug‘ining ta‘rifini aytib bitirolmaydilar.* C) *O‘roqda yo‘q, mashoqda yo‘q, xirmonda hozir.* D) *Shahrimiz nufuzi ikki milliondan oshdi.*

25. Quyidagi gapda qo‘llangan iboraning qanday ma‘noga egaligini belgilang.

Bizning orzularimiz ko‘p edi, ammo peshanamizga yozilgani shu bo‘ldi.

A) *taqdir* B) *orzu* C) *qismat* D) *A va C.*

26. Quyidagi iboralarning qaysi biri nisbatan keng tushuncha ifodalaydi?

A) *ko‘ngil bermoq* B) *ko‘ngil bog‘lamoq*

C) *ko‘ngil qo‘ymoq* D) *yaxshi ko‘rmoq*

27. O‘zaro sinonim bo‘lgan iboralar qo‘llangan gapni toping.

A) *Meni bilsang, Qo‘ng‘irot elda turaman, Har ish bo‘lsa, peshonamdan ko‘raman.* B) *Yaqinda peshonamdagi yolg‘iz onajonim ham betob bo‘lib qoldi.* C) *Taqdirga tan berib, nima bo‘lsa, peshonamdan ko‘rarman, deb xayol qildi.* D) *Peshonamizga bitgani shu bo‘lsa, qandoq qilaylik, oyi!*

28. O‘zbek tili uchun nisbatan qadimiy so‘zni belgilang.

A) *gul* B) *chechak* C) *olam* D) *jahon*

29. Zamon jihatdan nisbatan so‘ng yuzaga kelgan tasviriy ifodani toping.

A) *pehona teri* B) *pehonada bori*

C) *palahmon toshi* D) *dehqonning qanoti*

30. Quyidagi iboralardan qaysi biri bog‘lovchi bilan sinonim bo‘la oladi?

A) *shunga qaramay* B) *bo‘lsa, bordir*

C) *u yoqda tursin* D) *ammamning buzog‘i*

31. Qaysi ibora xo‘rlandi so‘ziga sinonim bo‘ladi?

A) *tepa sochi tikka bo‘ldi* B) *yuragiga sig‘may qoldi*

C) *oyoq osti bo‘ldi* D) *mum tishlab qoldi*

32. Qaysi qatordagi frazeologizmlar hayratlanish ma'nosini bildiradi?

A) yoqasini ushlamoq, og'zi ochilib qolmoq B) o'zini qo'ygani joy topa olmaslik, yuragiga g'ulg'ula tushmoq C) oyoq osti qilmoq, mayna qilmoq D) ko'ziga qon to'lmoq, ko'zining paxtasi chiqmoq

33. Quyidagi predmet nomlaridan bir tasviriy ifoda orqali ifodalanadiganini belgilang.

A) ko'mir, neft B) televizor, raketa C) matematika, shaxmat
D) A, C.

34. Ma'lum hududdagina ishlatilib, faqat shu erda yashovchi kishilarga tushunarli bo'lgan so'zlar qanday ataladi?

A) atamalar B) paronimlar C) terminlar D) sheva so'zlar

35. Bo'zchi belboqqa yolchimas, kulol mo'ndiga. Ushbu maqoldagi mo'ndi so'zi ishlatilish davriga ko'ra qanday so'z?

A) atama B) shevaga xos so'z C) eskirgan so'z D) yangi so'z

36. Nutqning ta'sirchanligini oshiruvchi tasviriy ifodalar asosan qaysi so'z turkumlari doirasida keng qo'llanadi?

A) ot B) sifat C) fe'l D) olmosh

So'z yasalishi va grammatika bo'yicha test savollari:

1. So'z yasalish haqida bildirilgan qaysi hukm noto'g'ri?

A) so'z yasovchi qo'shimchalar ba'zan shakl yasovchi qo'shimchalardan keyin qo'shilishi mumkin; B) qo'shma so'zlardan yasovchi qo'shimcha yordamida yangi so'z yasash mumkin; C) juft va takroriy so'zlardan yasovchi qo'shimcha yordamida yangi so'z yasash mumkin; D) barcha hukmlar noto'g'ri;

2. Mustaqil so'z turkumlaridan qay birida yasalish xususiyati yo'q?

A) son, olmosh B) ravish, olmosh C) son, ravish D) sifat, ravish

3. Tub so'zni aniqlang.

A) yuksak B) boylik C) aqlli D) sana

4. Manmanlik qilib netarsan, obro‘yingdan ketarsan. Ushbu maqolda qo‘llangan yasama so‘zlarga qaysi qatorda to‘g‘ri izoh berilgan?

A) otdan qo‘shimcha orqali ot yasalgan B) ot hamda fe‘ldan yasama so‘zlar yasalgan C) olmoshdan ot va fe‘ldan fe‘l yasalgan D) olmoshdan ot yasalgan

5. Yasama so‘zlar qatorini toping.

A) shaftolizor, musobaqa, tepalik B) bilim, olim, tilim
C) gulla, chirilla, o‘zim D) o‘kinch, o‘roq, unum

6. Qo‘shma so‘zlarni toping.

A) chiza oldi B) quvonib ketdi C) o‘qib chiqdi D) olib chiqdi

7. Yasama so‘zlarni toping.

A) yig‘lab yubordi, ayta oldi B) yozib oldi, o‘qib chiqdi
C) yona boshladi, qarab qo‘ydi D) javoblarda yasama so‘z berilmagan

8. O‘zaro sinonim bo‘lmagan so‘zlardan hosil bo‘lgan juft so‘zni aniqlang.

A) eski-tuski B) uzuq-yuluq C) o‘y-xayol D) sog‘-salomat

9. Qaysi qatorda qo‘shma so‘zlar berilgan?

A) havo rang, soatsoz B) sotib olmoq, ko‘kalamzorlashtirish
C) kaltafahm, aravakash D) bilim yurti, bayon qilmoq.

10. Qaysi qatorda yasama so‘z bor?

A) dasturxonimizda B) o‘ynatmoq
C) tushuntirmoq D) maqtanmoq

11. Qaysi qatorda yasama so‘z bor?

A) bebaho B) bir necha C) taklif qilmoq D) A, B va C.

12. Tub so‘zni toping.

A) to‘kin(kuz), sog‘in (sigir) so‘z B) quruq, erkin
C) to‘qmoq, tarmoq D) barchasi tub so‘z

13. Qaysi qatorda tub so‘z bor?

A) uyg‘oq B) tarqoq C) quvnoq D) porloq

14. Yasama so‘zlar qatorini toping.

A) qo‘lqop B) o‘yna C) sotib olmoq D) A, B, C.

15. Quyidagi yasama soʻzlardan qay biri oʻzakdosh soʻz hisoblanmaydi?

A) *tinch* B) *tinim* C) *tintuv* D) *tiniq*

16. Tub soʻz qaysi qatorda?

A) *ishlarimizni* B) *qoʻlqop* C) *temir yoʻl* D) *ishyoqmas*

17. Qaysi soʻzlarning tarkibi ikki soʻz turkumidan iborat boʻlishi mumkin?

A) *juft soʻz* B) *takroriy soʻz* C) *qoʻshma soʻz* D) *A va B*

18. Salimning yuzi ozgʻin, boʻyi uzunroq, elkalari puchroq edi. Ushbu gapdagi yasama soʻzlar miqdorini aniqlang.

A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

19. Qaysi soʻz turkumlari yasalmaydi? 1) sifat; 2) son;

3) olmosh; 4) ravish; 5) taqlid soʻzlar; 6) undov soʻzlar.

A) 1,4 B) 2,3 C) 1,2,3,4 D) 2,3,5,6

20. Yasama soʻzni toping.

A) *Berilgan soʻzlar tub soʻzlar.* B) *tibbiy* C) *samimiy* D) *milliy*

21. Yasama soʻzlarni aniqlang: 1) dukurla; 2) bukla;

3) ishqala; 4) oʻyla; 5) qashila 6) tipirchila.

A) *faqat 1 va 4.* B) *barcha qatorda yasama soʻzlar berilgan*

C) *1,2,4 – yasama soʻz, 3,5,6 – maʼnoli qismlarga ajralmaydi.* D) *1,2,3,4*

22. Birdan ortiq mustaqil maʼnoli soʻzlarning birikuvidan hosil boʻlgan yangi soʻzlar qatorini aniqlang.

A) *gʻuborsiz, sharsimon, ishchan* B) *doʻstlik, gulzor, qalamdon* C) *sadarayhon, sotib olmoq, tuyaqush* D) *ishla, koʻkar, boʻsha*

23. 1) fikr-mulohaza; 2) ota-ona; 3) kuch-qudrat; 4) koʻrpa-toʻshak; 5) mehr-muhabbat; 6) yigit-qiz; 7) qiz-juvon. Berilgan juft soʻzlardan qaysi biri -lar qoʻshimchasiz ishlatilmaydi?

A) 1,3,6,7 B) 3,4,6,7 C) 4,5 D) 5,6

24. Kamlikning kamoli bor, manmanlikning zavoli bor. Ushbu gapdagi yasama soʻzlarning miqdorini va qaysi soʻz turkumidan yasalganini aniqlang.

A) 2 ta yasama soʻz; ot va olmoshdan yasalgan B) 3 ta yasama soʻz; ravish, ot va sifatdan yasalgan C) 2 ta; ravish va otdan yasalgan D) 2 ta yasama soʻz; ravish va olmoshdan yasalgan.

25. Ikkala qismi ham maʼno anglatmaydigan juft soʻzlarni aniqlang.

A) qaqir-ququr, uvali-juvali, aji-buji B) chala-chulpa, qora-qura, ot-ulov C) gap-soʻz, idish-tovoq, ikir-chikir D) sap-salqin, ur-yiqit, eski-tuski

26. Qaysi juft soʻzlar tarkibidagi soʻzlar oʻrnini almashtirib qoʻllash mumkin? 1) qishin-yozin; 2) qozon-tovoq;

3) chang-toʻzon; 4) asta-sekin; 5) eson-omon; 6) yor-doʻst.

A) 1,2,3,5 B) 4,5,6 C) 1,4,5,6 D) 4,5

27. Qaysi qatorda yasama soʻz bor?

A) yigʻla B) togʻa C) jizza D) sanam

28. Takroriy soʻz bor qatorni toping.

A) non-pon B) keldi-ketdi C) kam-koʻst D) unda-bunda

29. Soʻzlarning grammatik tuzilishi va oʻzgarishi tilshunoslikning qaysi boʻlimida oʻrganiladi?

A) leksikologiya B) orfografiya C) morfologiya D) sintaksis

30. Yasama soʻz bor qatorni toping.

A) bitirmoq B) toʻlatmoq C) sezmay turdi D) oʻsib bormoq

31. Morfologiya soʻzning qaysi tomonini tekshiradi?

A) soʻzning lugʻaviy maʼnosini B) soʻzning grammatik shaklini C) soʻzning grammatik maʼnosini D) B va C

32. Qaysi qatordagi soʻz grammatik jihatdan shakllangan?

A) oʻqiyapsan B) bogʻ tomon C) asta-sekin D) A,B,C

33. Qaysi soʻz turkumlari grammatik maʼnolar ifodalashga xizmat qiladi?

A) kesim vazifasida kela oladigan barcha soʻz turkumlar

B) barcha mustaqil soʻz turkumlar C) barcha yordamchi soʻzlar D) barcha soʻz turkumlari

34. Soʻzlarni turkumlarga ajratishda qaysi xususiyatlar hisobga olinadi?

A) soʻzning maʼnosi B) soʻzning baʼzi morfologik xususiyatlari C) soʻzning sintaktik vazifasi D) A,B,C.

35. Borliqdagi narsa, belgi, harakat kabilarni bildirish-bildirmasligiga koʻra soʻzlar qanday turlarga boʻlinadi?

A) atoqli otlar va turdosh otlar B) mavhum otlar va aniq otlar C) mustaqil soʻzlar va mustaqil boʻlmagan soʻzlar D) narsa bildiruvchi, belgi bildiruvchi va harakat bildiruvchi soʻzlar

36. Qaysi vositalar grammatik maʼno ifodalovchi hisoblanmaydi?

A) soʻz yasovchi qoʻshimchalar B) shakl yasovchi qoʻshimchalar
C) soʻz oʻzgartiruvchi qoʻshimchalar D) takrorlar

Ot turkumi yuzasidan test savollari:

1. Ot soʻz turkumi, unga xos grammatik kategoriya(xususiyat)lar, otlarning yasalishi, ot yasovchi qoʻshimchalar tilshunoslikning qaysi boʻlimida oʻrganiladi?

A) morfologiya B) morfologiya va sintaksis C) morfologiya va soʻz tarkibi D) morfologiya va soʻz yasalishi

2. Qaysi qatordagi soʻzlar faqat ot turkumiga mansub?

A) kelma, oʻqima, tugma B) gazlama, childirma, koʻrsatma
C) yasama, qaynatma, toʻqima D) yigirma, sekinlama, surma.

3. Qaysi qatorda faqat otlar berilgan?

A) uchqun, toʻlqin, bilimdon, qalamdon B) yongʻin, toshqin, tuzdon, kuldon C) tuygʻun, keskin, qumdon, xumdon D) soʻlgʻin, turgʻun, suvdon

4. Qaysi javobda otga xos boʻlgan sintaktik vazifa notoʻgʻri koʻrsatilgan?

A) ega vazifasida keladi. B) kesim vazifasida qoʻllanadi.
C) undalma vazifasida kelmaydi. D) toʻldiruvchi vazifasida keladi

5. Ot qaysi soʻz turkumidagi soʻzlar bilan birika olmaydi?

A) ot, sifat B) olmosh C) ravish, fe'l D) ot mustaqil so'z turkumlarining barchasi bilan birika oladi

6. Ot turkumi uchun asosiy belgi nimadan iborat?

A) o'ziga xos yasalish tizimiga ega va gapda gapning har qanday bo'lagi vazifasida kela oladi. B) son, egalik, kelishik kabi grammatik ko'rsatkichlarga ega C) ot, sifat, son, olmosh, fe'l va ravish bilan birika oladi. D) otning asosiy belgisi predmetlik ma'nosini ifoda etish

7. Faqat mavhum otlar qatorini toping.

*A) bola, daftar, qishloq B) gul, zafar, shahar
C) shodlik, sevgi, kulfat D) yo'l, daraxt, vodi*

8. Mavhum otlar qatorini toping.

A) uyqu, jahl B) soch, kiprik C) quyosh, tutun D) gul, orzu

9. Atoqli ot asosida paydo bo'lgan turdosh otlar qatorini toping

A) asal, rayhon, arslon, muhabbat B) anor, lola, shirin, to'qson C) etmish, bultur, turdi, ra'no D) rentgen, xosiyatxon, michurinchilar, amper

10. Faqat turdosh otlar asosida paydo bo'lgan atoqli otlar qatorini toping.

A) Ergash, Lobar, Gulchehra, To'xtamurod B) Juma, Bahri, Rayhon, Nilufar C) Ulug', Suluv, Dilbar, Go'zal D) Ortiq, Quvonch, Xursand, Vali

11. Mavhum otlarni aniqlang.

A) do'stlik, baxt, quvonch B) Suhrob, Feruza, shahnoza C) suv, g'o'za, shiypon D) bug'doy, arpa, zig'ir

12. Atoqli ot haqida bildirilgan qaysi hukm noto'g'ri?

A) bir xildagi predmet yoki hodisalardan birini ayirib ko'rsatadi B) o'ziga xos grammatik xususiyatga ega C) atoqli otlarning ma'lum qismi sifat, fe'l, son turkumlariga oid so'zlar asosida paydo bo'ladi D) atoqli otlar ham grammatik jihatdan ko'plik sonda qo'llanadi

13. Ismlarning qaysi qo'shimchalarga ega bo'lgan shakllari lug'aviy shakllari deb ataladi?

A) ko'plik qo'shimchalariga ega bo'lgan shakllari B) qiyoslash qo'shimchalariga ega bo'lgan shakllari C) kichraytirish–erkalash qo'shimchalariga ega bo'lgan shakllari D) A,B,C.

14. Yig'lasa, yig'lablar ketmaydimi?! gapidagi –lar qo'shimchasining vazifasini aniqlang.

A) ko'plikni anglatish B) hurmatni ifodalash C) taxmin-chamani bildirish D) ma'noni kuchaytirish

15. Faqat birlikda qo'llanadigan otlar qatorini toping.

A) Toshkent, Farg'ona, Qo'qon, Qarshi B) bola, o'quvchi, temir, mis C) bo'ron, qo'zg'olon, qo'l, muallim D) ko'z, quloq, burun, g'ildirak

16. O'zbek tilida otning qaysi shakli sintaktik munosabatni ko'rsatmaydi?

A) kelishik shakli B) egalik shakli
C) birlik va ko'plik shakli D) egalik, birlik va ko'plik shakllari

17. Ko'plik ma'nosi qo'shimchasiz holda ifodalangan qatorni aniqlang.

A) Har doim sofdil bo'laylik. B) Ko'chada bir qancha bola ko'rindi. C) B,D D) Har rastada ming-ming do'kon

18. Ko'plik qo'shimchasi chama, taxminni ifodalagan misolni toping.

A) Onda-sonda ochilgan chanoqlar ko'k dengizda sadafdek yaltiradi. B) Quvnashdi havasdan ko'p bilan ko'ngillar
C) Vatandoshlarim bilan quvonaman D) Kechqurunlari bo'sh bo'laman, keling suhbatlashamiz.

19. Ismlarning qaysi qo'shimchalarga ega bo'lgan shakllari munosabat shakllari deb ataladi?

A) egalik qo'shimchalariga ega bo'lgan shakllari B) kelishik qo'shimchalariga ega bo'lgan shakllari C) –man, -san, -dir qo'shimchalariga ega bo'lgan shakllari D) barchasi to'g'ri.

20. Quyida berilgan qaysi so'zlar ismlarning munosabat shakllarini hosil qilishda qatnashadi?

A) bo‘lmoq, sanalmoq, hisoblanmoq B) mumkin, zarur, lozim C) kerak, shart, edi
D) barchasi to‘g‘ri.

21. Quyidagi xususiyatlardan qaysi biri otlarga xos?

A) tuslanish B) turlanish C) daraja D) nisbat

22. Qaysi qo‘shimchalar turlovchi qo‘shimchalar deyiladi?

A) egalik qo‘shimchalari B) kelishik qo‘shimchalari C) shaxs-son qo‘shimchalari
D) ko‘plik shaklini hosil qiluvchi qo‘shimcha

23. Turlanish bilan bog‘liq tovush o‘zgarishi bo‘ladigan so‘zlar qatorini toping

A) kitob, xo‘roz, ittifoq B) samo, osmon, shivir
C) bo‘taloq, chiroq, etik D) o‘qish, pedagog, etti

24. Quyidagi gapda qaratqich kelishigidagi so‘z qanday ma‘no anglatyapti?

Jahonning shodligi yig‘ilsa butun...

A) shaxs B) to‘dadan bo‘lak C) tur D) butundan qism

25. Quyida berilgan gapdagi nuqtalar o‘rniga qaysi qatordagi qo‘shimchalarni qo‘yish mumkin? U... voqea... bexabar ekani... bilib, butun vujudi... engib bo‘lmas bir horg‘inlik sezdi.

A) -ni, -ga, -dan, -da B) -dan, -ni, -ning, -ka
C) -ning, -dan, -ni, -da D) -ni, -dan, -qa, -ning

26. Tushum kelishigining belgisiz ishlatilishi asosan qaysi so‘z turkumlariga xos?

A) ot turkumidagi barcha so‘zlarga xos B) faqat turdosh otlarga xos C) ot, olmosh, sifat va songa xos D) ot va olmoshga xos

27. -niki qo‘shimchasini qabul qiluvchi so‘zlar qaysi javobda berilgan?

A) ot, ravish, bog‘lovchi B) ot, olmosh, otlashgan so‘zlar
C) fe‘l, ravish, son D) sifat, sifatdosh, fe‘l

28. Qaysi qatordagi otlarga egalik affiksi qo‘shilganda, so‘z oxiridagi k yoki q tovushi o‘zgarmaydi?

A) o'rik, tuproq, istak B) o'rtoq, kelajak, qarmoq C) idrok, nutq, axloq D) koptok, pichoq, tirnoq

29. Qaysi qatordagi otlarga egalik affiksi qo'shilganda, keyingi bo'g'indagi i unlisi tushib qoladi?

A) bilim, vazir, bog'ich B) vakil, voris, do'stlik C) o'rin, bo'yin, o'g'il D) idish, ilik, ayiq

30. -m egalik qo'shimchasining vazifasi to'g'ri ifodalangan javobni toping.

A) fe'llarga qo'shib, birinchi shaxsni ifodalaydi B) fe'llarga qo'shib, ot yasaydi
C) unli bilan tugagan otlarga qo'shib qarashlilikni ifodalaydi D) fe'llarga qo'shib miqdor anglatuvchi ot yasaydi

31. Qaysi qo'shimchalar predmetning uch shaxsdan biriga qarashli ekanini bildiradi?

A) shaxs-son B) kelishik C) tuslovchi D) egalik

32. Egalik qo'shimchalari qo'shilganda, o'zakda o'zgarish bo'ladigan so'zlar qatorini toping.

A) qarmoq, etik, koptok, park, qoshiq B) qaymoq, o'rik, eshik, o'rtoq, buloq
C) qishloq, quloq, huquq, palak, chelak
D) barmoq, bilak, ertak, ufq, zavq

33. Qaysi qatordagi otlarga egalik qo'shimchasi qo'shilganda k tovushi g tovushiga aylanmaydi?

A) terak, yurak B) bilak, chelak
C) tilak, kuylak D) idrok, ishtirok

34. Qaysi qatordagi otlarga II shaxs birlikdagi egalik qo'shimchasi qo'shilgan?

A) kitobim, onam B) xulqingiz, onangiz D) yurlaring, borlaring C) daftaring, ukang

35. Mavhum ot yasovchi qo'shimchalar berilgan qatorni aniqlang.

A) -li va -lik; B) -lik va -chilik;
C) -lik, -chilik, -at, -ot; D) -li, lik, chilik;

36. Qaysi qatordagi so‘zlardan -q, -k qo‘shimchalari bilan ot yasalganda o‘zakda tovush o‘zgarishi bo‘ladi?

A) o‘ta, ista B) kura, yama C) bo‘ya, sana D) tala, tara

37. -lik qo‘shimchasi qaysi turkumga oid so‘zlardan ot yasay oladi? 1) ot; 2) fe‘l; 3) sifat; 4) ravish.

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3 C) 1, 2 D) 1, 3, 4

38. Fe‘l asosli otni toping.

A) paxtazor B) yaxshilik C) sharshara D) ochqich

39. Ot yasovchi qo‘shimchalarni toping.

A) -chi, -moq, -bon, -m B) -um, -sh, -b, -lik

C) -chi, -la, -cha, -dir D) -k, -lik, -ma, -chi.

40. Uchalasi ham ot yasaydigan qo‘shimchalarni belgilang.

A) -lik, -cha, -illa B) -lik, -im, -zor

C) -viy, -dosh, -ay D) -ona, -gi, -dek

41. Qaysi qatordagi qo‘shma otlarning tarkibi ot va otdan iborat?

A) otquloq, qo‘larra, ishboshi B) ko‘ksulton, xomtok, tomorqa C) o‘rinbosar, xontaxta, karnaygul D) gulbeor, oshko‘k, qo‘ziqorin

42. Qo‘shma otlar qatorini toping.

A) tilla bola B) Markaziy Osiyo C) tosh yo‘l D) A, B

43. Qaysi qatordagi qo‘shma otlarning yozilishida imlo xatosi bor?

A) mingtepa, eryong‘oq, osh qozon B) qo‘shtegirmon, beshiktervatar, otquloq C) laylakqor, sadarayhon, qozon yuvg‘ich D) qo‘qongul, Yangi Marg‘ilon, Yangiyo‘l

44. Sinonim so‘zlardan yasalgan juft otlar qatorini ko‘rsating.

A) or-nomus, baxt-iqbol B) hovli-joy, oyoq-qo‘l C) kuch-quvvat, baxt-saodat D) A, C

45. Quyidagi gapda berilgan juft otlar qaysi qatorda to‘g‘ri ko‘rsatilgan?

Ona-bolaga qarab turib, «Ona bilan bola – gul-u lola» degan maqolning haqligiga ishondim.

A) ona-bola, ona bilan bola B) ona-bola, ona bilan bola, gul-u lola C) ona-bola, gul-u lola D) ona bilan bola, gul-u lola

46. Qo'shma otlar qatorini toping.

A) gultojixo 'roz, sadarayhon, namozshomgul, muzyorar

B) sohibjamol, tinchliksevar, ishyoqmas o'zbilarmon

C) allakim, allaqanday, allaqachon, kimdir D) ishlab chiqmoq, oh urmoq, nazar solmoq, payqamay qoldi

Sifat turkumi bo'yicha test savollari:

1. Sifat turkumining o'ziga xos morfologik xususiyatlari qaysilar?

A) darajalanish xususiyatiga ega B) sifat aniqlovchilar o'zlarining sifatlanmishlari bilan moslashmaydi. C) sifatlar sodda va qo'shma bo'ladi D) A, C

2. Baland, ulkan, kichik, mayda so'zlari uchun xos bo'lgan umumiy ma'nolar qanday ma'no sanaladi?

A) ko'chma ma'no

B) grammatik ma'no

C) uslubiy ma'no

D) leksik ma'no

3. Uzun, naynov, pakana so'zlari uchun xos bo'lgan umumiy ma'nolar qanday ma'no sanaladi?

A) leksik ma'no

B) grammatik ma'no

C) uslubiy ma'no

D) ko'chma ma'no

4. Jumladagi sifatning ma'no turini toping. Uning yonoqlari uzunchoqroq edi.

A) hid bildiruvchi

B) hajm-o'lchov bildiruvchi

C) shakl-ko'rinish bildiruvchi D) holat bildiruvchi

5. Sifat turkumiga oid so'zlar qaysi javobda berilgan?

A) chiniqqan, o'qigan, esayotgan B) so'nmas, oqar, sehrlovchi C) mayin, yoqimli, quvnoq D) birinchi, ishchi, to'quvchi

6. Predmetning xususiyatini bildiruvchi sifatlar qaysi javobda?

A) shirin, achchiq, nordon B) novcha, og'ir, katta C) kamtar, xushfe'l, sho'x D) devoriy, tonggi, xushbo'y

7. Ish-harakat natijasida hosil bo'lgan belgi-xususiyatni bildiruvchi sifat yasovchi qo'shimchani toping.

A) –oq B) –gir C) –chak D) –ma

8. Sinonim sifatlarni toping.

A) cheksiz, behad, bardoshli, benihoya B) chopqir, chopag'on, metin C) sekin, asta, astoydil, ohista. D) sezgir, ziyrak, tuyg'un, hushyor.

9. Antonim sifatlarni toping.

A) Adolatli podsho hech vaqt mag'lub bo'lmas. B) Otabekka O'zbek oyim tarafidan kirish uchun ruxsat berilgan edi. C) Ish sur'ati tobora jadallashmoqda. D) Achchiq savol berib, shirin javob kutma.

10. Baland tog'lar o'lkamizda ko'p. Ushbu gapdagi baland so'zining grammatik ma'nosi qaysi qatorda ifodalangan?

A) belgi B) sifat C) aniqlovchi D) B va C

11. Asliy sifatlar berilgan javobni toping.

A) qishki, derazali, ko'chma, devoriy B) go'zal, chiroyli, shirin, C) oq, aqlli, yuzaki D) B va C.

12. Nisbiy sifatlar berilgan javobni toping.

A) qishki, derazali, ko'chma, devoriy B) go'zal, chiroyli, shirin, C) oq, aqlli, yuzaki D) B, C.

13. Narsa-buyumlardagi belgining ortiq-kamlik jihatdan farqlanishi...

A) nisbiy sifat deyiladi B) tub sifat deyiladi C) sifat darajasi deyiladi D) qo'shma sifat deyiladi

14. Orttirma daraja shaklidagi sifatlarni toping.

A) tim qora, qip-qizil, oqish B) sarg'ish, ko'kimtir, qoramtir
C) yumshoqqina, och yashil, to'q ko'k D) pak-pakana, bo'm-bo'sh, biram yoqimli.

15. Bunisi xiyol kattaroq ko'rindi. Ushbu gapdagi sifat darajasini belgilang.

A) oddiy daraja B) orttirma daraja
C) ozaytirma daraja D) sifat qo'llanmagan

16. Biram yoqimli havo birikmasidagi sifatning darajasini va daraja hosil qiluvchi vositani aniqlang.

A) orttirma daraja, fonetik vosita B) orttirma daraja, morfologik vosita C) orttirma daraja, leksik vosita

D) ozaytirma daraja, leksik vosita

17. Ushbu gapdagi sifatning darajasini va daraja hosil qiluvchi vositani aniqlang. Qoshi sal qoraroq yigit edi.

A) orttirma daraja, morfologik vosita B) orttirma daraja leksik vosita C) ozaytirma daraja, leksik vosita D) ozaytirma daraja, leksik-morfologik vosita

18. Orttirma daraja shaklidagi sifatlarni aniqlang.

A) yumshoqqina, och yashil, to‘q ko‘k B) yam-yashil, chiroyliroq, nim pushti C) tim qora, qipqizil, oqish D) but-butun, tim qora, g‘irt yolg‘on.

19. Oddiy darajadagi sifatlar qaysi qatorda berilgan?

A) go‘zal, hushyor, odobli B) silliqroq, novcharoq, baxtliroq

C) yam-yashil, oppoq, ko‘m-ko‘k D) juda yaxshi, nihoyatda baland, g‘oyatda qo‘rqinchli

20. Tub sifatlar qatorini toping.

A) ozg‘in, achchiq, oyday B) tushki, toshsimon, haftalik

C) go‘zal, yuzaki, badavlat D) ko‘kimtir, qatqaloq, pushtiroq

21. Issiq, sovuq sifatlarining isimoq, sovumoq fe‘llariga qanday munosabati bor?

A) sifatlar fe‘llardan yasalgan B) fe‘llar sifatlardan yasalgan C) sifat va fe‘llar “is”, “sov” so‘zlaridan yasalgan D) ularning o‘zaro munosabati hozir unutilgan

22. Taqlid so‘zlardan yasalgan sifatlar berilgan qatorni toping.

A) yaltiroq, yarqiroq, so‘lqildoq B) jizza, qahqaha, sharshara C) do‘rildoq, chiyildoq, likildoq D) qalbaki, dahanaki, xomaki

23. Qaysi qatorda sifat yasovchi sinonim qo‘shimchalar berilgan?

A) -li, ba-, bo-

B) -siz, -gi, -ki

C) -ag‘on, -li, -simon

D) -gan, ser-, no-

24. Sifat yasovchi qo‘shimchalar olgan so‘zlar qatorini toping.

- A) *andijonlik, sersavlat, suvli* B) *yoziq, supurgi, qishki*
C) *harakatchan, mehnatkash, yumaloq* D) *baquvvat, tuxumsimon, charag‘on*

25. Narsa-buyumning o‘ringa yoki vaqtga xosligini bildiruvchi sifat yasovchi qo‘shimchalar qaysi qatorda ko‘rsatilgan

- A) *-iy, -viy* B) *-simon, -lik* C) *-dagi, -ki, -qi* D) *-simon, -lik*

26. Fe‘ldan yasalgan sifatlar qatorini ko‘rsating.

- A) *yig‘iq, yig‘loq* B) *bosiq, bosqon* C) *qo‘g‘irchoq maqtanchoq*, D) *kuyunchak, kelinchak, burchak*

27. Ot va sifat yasovchi -ma omonim qo‘shimchasi qo‘llanmagan qatorni toping.

- A) *aylanma, yasama* B) *qovurma, birikma*
C) *yasama, jamg‘arma* D) *ezma, bog‘lama*

28. Fe‘ldan sifat yasovchi qo‘shimchalar qaysi qatorda berilgan?

- A) *-gi, -ki, -qi, -iy, -viy, -chan* B) *-siz, -simon, ser-, ba-, be-*
C) *-dosh, -kor, -kash, -chi, -gar* D) *-choq, -chak, -gir, -kir, -q, -qi*

29. O‘zbek tilida sifat yasovchi qo‘shimchalarni aniqlang.

- A) *-im, -viy, -m, -t.* B) *-chi, -la, -cha, -dir*
C) *-um, -sh, -b, -lik* D) *-siz, -li, -gi, -on*

30. Qaysi qatorda sifat otlashmagan?

- A) *Boy qursin, uyat-andishani bilmaydimi?* B) *Quv, ichidan pishgan, fidoyi, jasur komandirni hamma sevadi.* C) *Yaxshidan ot qoladi, yomondan - dod.* D) *Bu xabarni eshitgach, onasi dovdirab, nochor qoldi.*

31. Berilgan gapda ajratilgan so‘z vositasida qaysi hodisa yuzaga chiqyapti?

Odam olasi ichida.

- A) *sifatlashish* B) *so‘z tushish* C) *sifatlash* D) *otlashish*

32. Otlashgan sifat qaysi gapda?

A) Ichki go‘zallik bilan yo‘g‘rilmagan har qanday tashqi husn mukammal bo‘la olmaydi. B) Izchil mehnat hamma to‘siqlarni engadi. C) Otning yaxshisi uloqda bilinadi. D) Baxtsizlikda burchga sodiq qolish buyuk xislatdir.

33. Otlashgan so‘zni toping.

A) Bilmaslik ayb emas, o‘qimaslik ayb. B) Birov yonbag‘irdan gul terгани, birov buloq suvidan ichgani tarqalib ketdi.

C) Dunyoda el va erga xiyonat qilishdan, zolimga do‘st bo‘lishdan ham ko‘ra og‘irroq, razilroq, mudhishroq jinoyat bormi? D) Donolikning bir belgisi – adolat.

34. Quyidagi xususiyatlarning qay biri otlashgan sifatlarga xos emas?

A) Otga xos ko‘plik qo‘shimchasini qabul qiladi B) Otga xos egalik qo‘shimchasini qabul qiladi. C) Otga xos yasovchi qo‘shimchalarni qabul qiladi. D) Gapda otga xos barcha sintaktik vazifalarni bajara oladi.

35. Quyidagi sifatlardan qaysi birlari sodda sifatlarni hisoblanadi?

1. katta; 2. chiroyli; 3. ishyoqmas; 4. shishasimon; 5. ko‘kimtir.

A) 1, 2, 3 B) faqat 1 C) 1, 2, 3, 4, 5 D) 1, 2, 4, 5

36. Qaysi qatorda qo‘shma sifat ravish+ot birikuvidan tashkil topgan?

A) mushtumzo‘r B) kamquvvat C) yolg‘izoyoq D) xomkalla

37. Qo‘shma sifatlarni toping.

A) olachipor, qoraqizil, ochiq ko‘ngil B) ko‘k muqovali, serjahl, xomxayolroq C) yam-yashil, uch g‘ildirakli, betakalluf

D) qoramtir, sharsimon, oliy ma‘lumotli,

38. Quyidagi gapda nechta juft sifat bor? Yakka-yu yagona farzanding yaxshiyomon kuningga yaramasa, katta-yu kichik oldida yuzingni erga qaratsa-ya!

A) 1 ta B) 3 ta C) 2 ta D) 4 ta

39. Qo‘shma sifatlarni qanday tuziladi?

A) ot va otdan B) sifat va otdan C) ot va -ar qo‘shimchali fe‘ldan D) ot va -aro so‘zidan

40. Sifat + ot ko‘rinishdagi qo‘shma sifatlarni belgilang.

A) sovuqqon, balandparvoz B) kamgap, kamquvvat C) tezoqar, ertapishar D) dunyoqarash, toshbag'ir

Son turkumi bo'yicha test savollari:

1. Qaysi qatorda songa oid grammatik xususiyatlar noto'g'ri berilgan?

A) son boshqa so'z turkumidan yasalmaydi B) sonning turlari maxsus qo'shimchalar qo'shish bilan yasalmaydi C) son otlashmasa turlanmaydi D) son odatda aniqlovchi so'z bilan qo'llanadi

2. Quyidagi belgi ifodalovchi qaysi so'zlar son turkumiga oid so'zlarga tobe bo'lib kelishi mumkin? 1) katta; 2) yaxshi; 3) shirin

A) Berilgan so'zlarning barchasi songa tobe bo'lib kelishi mumkin B) berilgan so'zlar sonlarga tobe bo'lmaydi C) yaxshi, katta D) shirin, katta

3. Nutqimizda faol ishlatiladigan nechta sodda (tub) son bor?

A) 26 B) 23 C) 35 D) 10

4. Affiksatsiya (qo'shimchalar yordamida yasaliş) qaysi turkum uchun xos emasligini aniqlang.

A) ot B) sifat C) son D) fe'l

5. Qaysi javobda arab raqamlarining rim muqobili noto'g'ri ifodalangan?

A) CM – 900, to'qqiz yuz B) M - 1000, ming C) LXX - 70, etmish D) CCD - 200, ikki yuz

6. Qaysi sonlarga -lan qo'shimchasini qo'shish orqali yangi so'z yasash mumkin?

A) ikki B) yuz C) uch D) A,B

7. Sonning morfologik xususiyatlari qaysilar?

A) So'z o'zgartuvchi qo'shimchalar sonning hamma turlariga ham qo'shila bermaydi. B) Boshqa so'z turkumlaridan son yasalmaydi. C) Sondan turli so'z turkumlari yasalişhi mumkin. D) A,B,C

8. Sonning sintaktik xususiyatlarini aniqlang.

A) Sonlar gapda aniqlovchi va kesim vazifasida keladi.

B) Sonlar hech qachon belgi ifodalovchi soʻzlarni oʻziga tobe qilib kelmaydi. C) Boshqa soʻz turkumlaridan son yasalmaydi. D) A, B

9. Agar ot turkumiga oid soʻzning aniqlovchisi vazifasida sifat va son turkumiga oid soʻzlar kelsa, ular gap tarkibida qanday joylashadi?

A) oldin sifat, keyin son keladi B) oldin son, keyin sifat keladi

C) faqat son soʻz turkumi keladi D) faqat sifat soʻz turkumi keladi

10. Kasr sonni toping.

A) Ikki hovli qoʻshib yuborilgan edi. B) ... qizarib-boʻzarib, ketmondek oying yarmi koʻrinadi. C) ... toʻrt-beshtacha chakana havaskorlargina kelibdi. D) Novvoyxonadan ikkita issiq non olib chiqay.

11. Aralash sonni toping.

A) yarim, chorak, nimchorak B) ikkidan bir, uchdan ikki, toʻqqizdan besh C) oʻttiz ikki, sakkiz, bir yuz ellik besh D) uch yarim, olti butun oʻndan besh, ikki butun uchdan bir

12. Ki hisob ichra bor edi oʻn lak, Har laki oʻn tuman kelib beshak. (Navoiy)

Navoiyning misralarida qoʻllangan bir lak nechaga teng?

A) yuz B) ming C) oʻn ming D) yuz ming

13. Bir soʻzi qaysi gapda chegaralash maʼnosini bildirgan?

A) U Toshkentdan vakil boʻlib kelgan bir rus kishi bilan gaplashmoqda. B) Choy mahalida bir kulib, bir yigʻlamsirab, oʻzi, bolalari toʻgʻrisida gapirdi. C) Vodiylarni yayov kezganda, Bir ajib his bor edi menda. D) Hammamiz imtihonlardan yaxshi oʻtdik, bir Ahmadning mazasi boʻlmadi.

14. Qaysi javobda jamlovchi son shaklini hosil qiluvchi qoʻshimcha berilgan?

A) -ta B) -lab C) -lar D) -ovlon

15. Chama sonni toping.

A) Ularning har ikkalasi ham shu toʻgʻrida oʻylar edi.

B) ...to'rt-beshtacha chakana havaskorlargina kelibdi. C) Lekin ular yiqqan kitoblar chol yiqqan kitoblarning o'ndan biriga ham teng kelmaydi. D) Hozir ular bo'lajak shiyponning to'rtinchi ustunini tayyorlashyapti.

16. Qurbon ota ikkinchi samovarga xumdan suv olib quymoqda edi. Shu gapdagi tartib sonning sintaktik vazifasini belgilang.

A) kesim B) ega C) to'ldiruvchi D) aniqlovchi.

17. Qaysi qatorda sonlarni yozishda imlo xatoga yo'l qo'yilgan?

A) bitta, ikkita B) uchchala, to'rttala C) besh-o'n, ellik-oltmishtacha D) uchdan bir, beshdan uch

18. Sifatlar qo'shib keluvchi -roq, -g'ish, -imtir, -ish; sonlarga qo'shib keluvchi -ta, -tadan, -tacha, -larcha, -ala, -lab kabilar qo'shimchalarning vazifasiga ko'ra qaysi turiga mansub?

A) -roq, -g'ish, -imtir, -ish shakl yasovchi; -ta, -tadan, -tacha, -larcha, -ala, -lab so'z yasovchi B) -roq, -g'ish, -imtir, -ish so'z yasovchi; -ta, -tadan, -tacha, -larcha, -ala, -lab shakl yasovchi C) sanab o'tilgan qo'shimchalarning barchasi shakl yasovchi D) -roq, -g'ish, -imtir, -ish so'z o'zgartuvchi; -ta, -tadan, -tacha, -larcha, -ala, -lab so'z yasovchi

19. Hisob (numerativ) so'zi qatnashgan gapni aniqlang.

A) Ming marta shukur B) Kissasida bir miri ham yo'q. C) Bir guruh yoshlar safarga otlandilar. D) A,B,C.

20. Quyida berilgan hisob so'z qanday ifoda uchun xizmat qilmoqda? Bir qultum suvga zor bo'lib...

A) butunning bo'lagi B) og'irlik o'lchovi
C) masofa D) predmetni yakkalab hisoblash

21. Butunning qismini hisoblash uchun ishlatiladigan hisob so'zlar berilgan qatorni toping.

A) nafar, bosh, nusxa B) siqim, to'da, botmon C) chaqmoq, luqma, shingil D) shingil, quloch, kun

22. Sonning qaysi turi hisob so'zlari bilan qo'llanmaydi?

A) dona son B) chama son C) jamlovchi son D) tartib son

23. Numerativ (hisob) soʻzlar qaysi soʻz turkumlari bilan ifodalanadi?

A) son, sanoq sonlar B) sifatlar, asosan yasama sifatlar

C) gumon olmoshlari bilan D) otlar bilan

24. Numerativ (hisob) soʻzlar sonlar bilan qoʻllanganda, qanday tinish belgisi qoʻyiladi?

A) tire, vergul B) ikki nuqta

C) nuqtali vergul D) tinish belgisi qoʻyilmaydi

25. Otlashgan sonni aniqlang.

A) Beshta qiz salqin hovlida chir-chir aylanib koptok oʻynar edi. B) Ular ancha gaplashib turgandan keyin, biri qishloq tomonga ketdi, ikkinchisi orqaga qaytdi.

C) Bir kilogramm paxta tolasidan oʻn ikki metr chit yoki yigirma metr batist tayyorlash mumkin. D) Alisher Navoiy XV asrda yashab ijod etgan.

26. Sonning maʼno jihatidan qaysi turi otlashish xususiyatiga ega emas?

A) dona va tartib son B) taqsim son C) miqdor sonning barcha turlari otlashadi, tartib son otlashmaydi D) sonning barcha turlari otlashish xususiyatiga ega

27. Son otlashganda, qanday sintaktik vazifada keladi?

A) undalma, ikkinchi darajali boʻlak B) bosh boʻlak

C) kirish soʻz D) A,B,C.

28. Otlashgan son qaysi gapda mavjud?

A) Ikkalasi navqiron aktrisaga bamisoli sehrlanganday tikilishardi. B) Shuxatlardan ikkitasini shoʻxroq yigit yozgan edi. C) Bu erda u sakkizinchi va toʻqqizinchi sinflarda bir yoʻla oʻqishga ulgurdi. D) A, B.

29. Egalik affiksining qaysi shaxsdagi shakli otlashgan sonlarga qoʻshilmaydi?

A) II shaxs koʻplik B) I shaxs birlik

C) III shaxs birlik D) II shaxs birlik

30. Sodda sonlar ishtirok etgan gapni aniqlang.

A) Majlisga besh-olti ota-ona keldi. B) Karima to'rt-besh yil sabr qildi. C) Yigirmanchida oxirgi imtihon bo'ldi. D) O'n beshinchi kuni hovlimizga ko'chgan edik.

31. Gap tarkibida qo'llangan juft sonlar asosan sonning ma'no jihatdan qaysi turiga mansub?

- A) tartib sonlarga
B) jamlovchi sonlarga
C) chama sonlarga
D) qo'shma sonlarga

32. Bir so'zining chegaralov (ayiruv) ma'nosi qaysi qatorda berilgan?

A) Bir gektar erni bog'u bo'stonga aylantirdi. B) Choy mahalida bir kulib, bir yig'lamsiradi. C) U bir kuni ovga chiqdi. D) Hamma keldi, bir Hakimjon ko'rinmadi.

33. Dona son ishtirok etgan gap qaysi qatorda qo'llangan?

A) Bu sinfda yigirma beshta o'quvchi ta'lim oladi. B) Bir yil tut ekkan kishi yuz yil gavhar teradi. C) Shahrimizda o'nlab teatrlar bor. D) Ikkovimiz ham pastga tushdik.

34. Taqsim son qaysi gapda mavjud?

A) Hozir uyida shunaqa antiqa bodringdan to'rttasi bor. B) So'rining shundoq yoniga ikki dona olma tushibdi. C) Bemorlar palatalarga to'rttadan joylashtirildi. D) Ularning ikkovi ham jim qolishdi.

35. Qaysi qatordagi tartib son dastlabki, ilk ma'nosida kelgan?

A) Sakkizinchi kuni Qobil bobo yana aminning oldiga bordi. B) Endi ikkinchi tomonga nazar tashlaylik. C) Ikkinchi kattalarning so'ziga aralashma. D) Atirgullar, ko'rkam karnaygullar, xil-xil gulbeorlar kuzning birinchi izg'irinlarini pisand qilmaydi.

36. Tartib son yo'q qatorni toping.

A) Onasi tokchadagi ettinchi lampani yoqdi. B) Ukam beshinchi sinfda o'qiydi. C) Ettinchilar, shanbalikka chiqdilar. D) Beshinchi, oldinga chiqing.

Olmosh turkumi yuzasidan test savollari:

1. Predmet, belgi yoki hodisa haqidagi noaniq tasavvurga ishora qiluvchi soʻzlar...

A) koʻrsatish olmoshlari deyiladi B) soʻroq olmoshlari deyiladi C) gumon olmoshlari deyiladi D) olmoshlar deyiladi.

2. Olmoshlardan qaysi soʻz turkumlarini yasash mumkin?

A) feʼl B) ravish C) son D) A, B va C

3. Olmoshlar qaysi soʻzlarning yasalishiga asos boʻlishi mumkin?

A) sifatlarning B) iboralarning C) sonlarning D) A va B.

4. Olmoshlar qaysi soʻzlar oʻrnida qoʻllanganda, soʻz oʻzgartuvchi qoʻshimchalarni qabul qiladi?

A) ot B) sifat C) ravish D) ot va feʼl

5. Uning quchogʻida gʻamdan yoʻq nishon,

U erda tentimas iblis xayoli.

U erda doʻstlikni ulugʻlab inson,

Takallum qiladi qumri misoli.

Misralar muallifi kim? 1-misradagi olmosh qaysi gap boʻlagi vazifasida?

A) U. Nosir; hol B) E. Vohidov; ega

C) A. Oripov; aniqlovchi D) R. Parfi; aniqlovchi

6. Olmoshlarga xos grammatik xususiyatlar qaysi javobda notoʻgʻri izohlangan?

A) Olmoshlardan baʼzi qoʻshimchalar orqali ot, ravish yoki feʼllar yasalishi mumkin. B) Olmoshlar baʼzi soʻzlar bilan qoʻshilib, boshqa soʻz turkumiga koʻchishi mumkin.

C) Olmoshlar baʼzi soʻz turkumlaridan qoʻshimchalar yoki sintaktik yoʻl bilan yasalishi mumkin. D) olmoshlar otlarga xos soʻz oʻzgartuvchilar bilan oʻzgaradi.

7. Qaysi soʻz turkumlari turlanadi?

A) *olmosh, ot, otlashgan so'zlar* B) *sifat, son, olmosh* C) *ravish, olmosh, bog'lovchi* D) *mustaqil so'z turkumlarining barchasi*

8. Turlanish qaysi turkumlariga xos?

A) *olmosh, son* B) *fe'l, olmosh* C) *sifat, ravish* D) *ot, olmosh.*

9. Saida bu ayolni darrov yomon ko'rib qoldi. Ushbu misoldagi olmosh gapning qaysi bo'lagi bo'lib kelgan?

A) *ega* B) *kesim* C) *to'ldiruvchi* D) *aniqlovchi*

10. Olmoshning gapdagi vazifasi qaysi qatorda to'liqroq va to'g'ri ko'rsatilgan?

A) *ega* B) *to'ldiruvchi* C) *aniqlovchi* D) *aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega, undalma*

11. Bir xil talabalar berilgan topshiriqlarni o'z vaqtida bajarmaydilar. Ushbu gapdagi olmoshlarni toping.

A) *bir xil* B) *bir* C) *o'z, bir xil* D) *o'z*

12. Bir o'lka bor dunyoda biroq bitilmagan dostonidir bori. Ushbu gapdagi olmosh o'rnida kelgan so'zni toping.

A) *bori, bir* B) *bori* C) *bor* D) *bir*

13. Kishilik olmoshlariga odatda qaysi qo'shimchalar qo'shib kelmaydi?

A) *so'z yasovchi qo'shimcha* B) *-lar qo'shimchasi* C) *egalik qo'shimchasi* D) *kelishik qo'shimchasi*

14. Olmoshlarning qaysi turi turlanganda tovush orttirilishi yoki tushishini kuzatish mumkin?

A) *o'zlik olmoshida* B) *kishilik olmoshida*
C) *ko'rsatish olmoshida* D) *belgilash olmoshida*

15. Uning (Xaliljonning) nechun shu holga tushib qolganligiga hamma hayron, o'zi esa qo'l siltaydi. Ushbu gapda olmoshning ma'no va grammatik xususiyatlariga ko'ra qaysi turlari bor?

A) *belgilash, o'zlik, kishilik, ko'rsatish olmoshi* B) *ko'rsatish, kishilik, so'roq, belgilash olmoshi* C) *so'roq, ko'rsatish, belgilash, o'zlik, kishilik olmoshi* D) *belgilash, ko'rsatish, o'zlik olmoshi, kishilik olmoshi*

16. U ko'rsatish olmoshi qo'llangan gapni belgilang.

A) *U ko'pchilikning fikrini allaqachon sezgan edi.* B) *Muattar uning shodlikdan uchqun sochib turgan ko'zlariga qaradi.* C) *U uchun atagan qo'shiqlarim bor.* D) *U kishi siz haqingizda juda yaxshi fikrlar aytdilar.*

17. Qaysi gapdagi birov so'zi allakim ma'nodoshi bilan almashtirish mumkin?

A) *Bolalardan birovi ko'zlarini chirt yumdi.* B) *Bu gaplarni birov eshitmasin.* C) *Uzoqdan birovning qorasi ko'rindi.*
D) *Botirlar birov eshitmasin deb, sekin-sekin qadam bosishdi.*

18. Bo'lishsizlik olmoshi tarkibidagi hech so'zi yakka holda qo'llanganda ko'pincha qaysi so'zlar oldida keladi?

A) *otlar oldida* B) *sifatlar oldida*
C) *fe'llar oldida* D) *ravishlar oldida*

19. O'zlik olmoshi bog'lanib kelgan ot tarkibida, asosan, qanday qo'shimcha bo'ladi?

A) *kelishik qo'shimchasi* B) *ko'plik qo'shimchasi* C) *egalik qo'shimchasi* D) *egalik va kelishik qo'shimchasi*

20. 2-shaxs qaratqichli birikma o'rnida olmosh qatnashgan gapni aniqlang.

A) *Kaminaning ham sizga aytolmagan gaplari bor edi.* B) *Biz mana shunday muvaffaqiyatlarga erishdik.* C) *Sening irodang mustahkam emas.* D) *O'zlarining ham fikrlarini eshitsak yomon bo'lmasdi.*

21. Men o'z tilagimni unga bildirsam gapida olmoshlar qaysi kelishik shakllarida kelgan?

A) *bosh, qaratqich, tushum kelishigi* B) *bosh, qaratqich, jo'nalish kelishigi* C) *tushum, bosh, qaratqich kelishigi* D) *bosh, qaratqich, o'rin-payt kelishigi*

22. Gapdagi olmoshning ma'no turini aniqlang. Xalq amaliy san'ati nihoyatda serjilo va sertarmoq ekanligiga shak-shubha yo'q.

A) *ko'rsatish* B) *belgilash-jamlash* C) *so'roq* D) *olmosh ishtirok etmagan*

23. Quyidagi so'roq olmoshlaridan qaysi biri birinchi shaxs birlik shaklda qo'llanadi?

A) nima B) A, D C) qaysi D) kim

24. Gapdagi gumon olmoshi anglatgan ma'noni aniqlang. Tog' yo'lidan allaqancha yo'l bosishi kerak.

A) o'rin B) payt C) miqdor D) holat

25. Qaysi gapda odamga so'zi olmosh turkumiga ma'no jihatidan yaqin?

A) Odamga ko'p narsa kerak emas. B) Odam odamga do'st, o'rtoq. C) Har qanday odmaga yaxshilik qilish kerak.

D) Odamga alam qilarkan...

26. Kaminaning bergan maslahati bilan hamma o'z ishini davom ettirdi. Ushbu gapda ostiga chizilgan so'z qaysi olmosh turi o'rnida qo'llangan?

A) kishilik B) ko'rsatish C) belgilash D) bo'lishsizlik

27. Otning olmoshga ko'chishi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Yaxshi odam, yo'ldoshing kitob bo'lsin! B) Odam borki, odamlarning naqshidir
C) Odam ketgisi kelyapti D) Inson yashamoqdan tolmasin uchun umid berilgan.

28. Quyidagi qaysi so'zlar ba'zan nutqda men kishilik olmoshi o'rnida qo'llanishi mumkin? 1) kamina; 2) kishi;

3) faqir; 4) banda.

A) 1,2,3 B) 1,2,3,4 C) 1,2 D) 1,3,4.

29. Qanday olmoshlar juft olmoshlar sanaladi?

A) bir-biriga talaffuzi yaqin bo'lgan olmoshlarning birikishidan hosil bo'lgan olmoshlar
B) bir-biriga mazmunan zid bo'lgan olmoshlarning birikishidan hosil bo'lgan olmoshlar
C) bir-biriga mazmunan yaqin bo'lgan olmoshlarning birikishidan hosil bo'lgan olmoshlar
D) barchasi to'g'ri.

30. Qaysi olmoshlar tuzilish jihatidan sodda va qo'shma turlarga bo'linadi?

A) kishilik, bo'lishsizlik va ko'rsatish olmoshlari
B) kishilik, belgilash, ko'rsatish va gumon olmoshlari
C) so'roq, belgilash, ko'rsatish, o'zlik olmoshlari
D) ko'rsatish va belgilash olmoshlari

31. Qaysi olmoshlar takroriy holda ham ishlatilishi mumkin?

A) ko'rsatish, so'roq, belgilash olmoshlari B) kishilik, so'roq va belgilash olmoshlari C) so'roq, belgilash, ko'rsatish, o'zlik olmoshlari D) kishilik va ko'rsatish olmoshlari

32. Qo'shma olmoshlarni belgilang.

A) shu onda nimadir qars etdi. B) Har kimki vafo qilsa, vafo topqusidir. (Bobur)
C) Unda-bunda qushlarning sayragani eshitilardi. D) Allakim eshikni taqillatdi.

33. Olmoshlarning qaysi turi sodda, qo'shma, juft, takroriy shakllarga ega?

A) bo'lishsizlik va belgilash olmoshlari B) so'roq, bo'lishsizlik va belgilash olmoshlari C) ko'rsatish olmoshlari D) kishilik va o'zlik olmoshlaridan tashqari olmoshlarning barcha turlari

34. Qo'shma olmoshlarning qaysi turlari «olmosh+olmosh» shakliga ega?

A) gumon olmoshlari B) bo'lishsizlik va belgilash olmoshlari C) ko'rsatish olmoshlari D) olmoshlarning barcha turlari

35. Qaysi olmoshlar tarkibida qo'shma olmoshlar mavjud emas?

A) belgilash; B) ko'rsatish; C) so'roq; D) bo'lishsizlik;

36. Juft olmoshlar ishtirok etgan gapni toping.

A) U har qanday vaziyatda ham o'zini yo'qotmasdi. B) Har kim ekanini o'radi.
C) To'yga kim-kimlar borishdi? D) U-bu eb ol, o'g'lim.

Fe'l turkumi bo'yicha test savollari:

1. Go'dakday uxlaydi tunda odamlar. Ushbu misoldagi fe'lning sintaktik vazifasini ko'rsating.

A) ega B) to'ldiruvchi C) kesim D) aniqlovchi

2. Biz muzeyga bordik. Ushbu gapdagi bordik so'zining lug'aviy ma'nosi qaysi qatorda berilgan?

A) fe'l B) I shaxs ko'plikda C) o'tgan zamon fe'l
D) lug'aviy ma'nosi berilmagan.

3. Kuyindi, kuyundi so'zlari o'zaro qanday farqlanadi?

A) *kuyundi* – fe'l, *kuyindi* – ot B) *kuyindi* – fe'l, *kuyundi* – fe'l C) *kuyindi* talaffuz qilinadi, *kuyundi* yoziladi D) *kuyundi* talaffuz qilinadi, *kuyindi* yoziladi

4. Harakat fe'llariga to'g'ri ta'rif berilgan javobni toping.

- A) *shaxsning jismoniy faoliyati natijasida ro'y bergan harakatni bildiruvchi fe'llar*
B) *narsaning jismoniy faoliyati natijasida ro'y bergan harakatni bildiruvchi fe'llar*
C) *shaxsning aqliy faoliyati natijasida ro'y bergan harakatni bildiruvchi fe'llar*
D) A, B.

5. Holat fe'llariga to'g'ri ta'rif berilgan javobni toping.

- A) *shaxslarning ichki kechinmalarini ifodalovchi fe'llar* B)
narsalarning bir ko'rinishdan boshqa ko'rinishga o'tishini ifodalovchi fe'llar C)
A, B D) *shaxslarning bir ko'rinishdan boshqa ko'rinishga o'tishini ifodalovchi fe'llar.*

6. Quyidagi fe'llardan qay biri nutqiy faoliyat fe'llari guruhiga kiradi? 1) gapirmoq; 2) pichirlamoq; 3) yozmoq;

4) o'qimoq; 5) ijod qilmoq; 6) fikrlamoq; 7) ekmoq;

8) duduqlanmoq; 9) yurmoq; 10) qaramoq; 11) fahmlamoq;

12) isitmalamoq

A) 8, 11, 12. B) 1, 4, 5 C) 3, 4, 5, 11. D) 1, 2, 8.

7. Bo'lishlilik shakli orqali bo'lishsizlik ifodalangan gapni toping.

- A) *Men xalqni aldamoqchi emasman!* B) *Yordam bersangiz, kolxozni ko'tarish uchun kuchquvvatimni ayarmidim?!* C) *Tez orada uncha-muncha mexanikka gap bermay qo'yadi u ...* D) *Bu hol qishloqda sezilmay qolmaydi.*

8. Quyidagi yasama sifat va otlarning qaysi biri fe'lning bo'lishsizlik shakli bilan omonim bo'lolmaydi?

- A) *qaynatma (sho'rva)* B) *sochma (o'q)*
C) *suzma* D) *qo'llanma*

9. Bo'lishlilik ma'nosi ifodalangan qatorni aniqlang.

A) Otaqo'zi shaharga kelsa, kirmay ketmaydi. B) U na o'qiydi, na yozadi. C) Bugungi ishni ertaga qo'yma. D) Gapiradi-ya, gapiradi, gapirib bo'пти.

10. Fe'l nisbatlarining ta'rifi to'g'ri berilgan javobni toping.

A) Harakatning kim yoki nima tomonidan bajarilishini bildiruvchi fe'l shakllari B) bajaruvchining holat jarayoniga qay darajada ishtirok etishini bildiruvchi fe'l shakllari

C) bajaruvchining harakat jarayoniga qay darajada ishtirok etishini bildiruvchi fe'l shakllari D) B,C.

11. Orttirma nisbat qo'shimchasi -dir haqida bildirilgan qaysi hukm xato?

A) jarangsiz undosh bilan tugagan fe'llarga doimo -tir tarzida qo'shiladi B) jarangli undosh bilan tugagan fe'llarga doimo -dir tarzida qo'shiladi C) kesimlik qo'shimchasi va gumon olmoshini hosil qiluvchi -dir qo'shimchalari bilan omonim hisoblanadi D) orttirma nisbat qo'shimchasi, shakl yasovchi qo'shimcha hisoblanadi

12. Uni ancha erkalatib qo'ygan edilar. Ushbu gapdagi erkalatib fe'li qaysi nisbat shaklida?

A) o'zlik nisbat B) birgalik nisbat C) aniq nisbat D) orttirma nisbat.

13. Shaxs-son shakllarining xususiyatlari noto'g'ri berilgan javobni ko'rsating.

A) fe'lni kesim sifatida shakllantiradi B) fe'lni ega bilan bog'lab keladi C) zamon qo'shimchalarini qabul qilmaydi

D) fe'l ifodalagan ish-harakatning bajaruvchisini ko'rsatadi

14. Fe'lga xos so'z o'zgartiruvchi qo'shimchalarni toping.

A) fe'l yasovchi qo'shimchalar B) zamon qo'shimchalari

C) nisbat qo'shimchalari D) shaxs-son qo'shimchalari.

15. Quyidagi omonim so'zlardan qaysi biri shaxs-son qo'shimchalarini qabul qilishi mumkin?

A) o't (o't-o'lan) B) o't (olov) C) o't (fe'l) D) A va B

16. O'tgan zamon davom fe'li qaysi qatorda qo'llangan?

A) Gimnastika badan g'uborini tozalaydi. B) Bu shovqin-suron hech nimani isbotlamadi. C) Uchrashuv do'stona va samimiy sharoitda o'tdi. D) Cho'lning taqir betida bir parcha qor ko'rinmas edi.

17. Hozir qorong'ida qayoqqa bordig-u, nimayam qildik. Ushbu gapda qaysi zamon ma'nosi ifodalangan?

A) hozirgi zamon B) kelasi zamon C) o'tgan zamon D) hozirgi-kelasi zamon

18. Hozirgi-kelasi zamon fe'li qaysi qatorda berilgan?

A) ishlayman, o'sadi, o'qiysiz B) borar edi, o'qir, ishlar edim
C) ko'rganman, yuborgansiz, chaqirgan D) yozibman, kelibsiz, ekibdi

19. Eski o'zbek tilida fe'lning qaysi shakli -sar tarzida yozilgan?

A) fe'lning sifatdosh shakli B) shart fe'lning shakli C) bunday shakl bo'lmagan
D) kelasi zamon fe'li shakli

20. Buyruq-istak maylidagi fe'llar qatorini aniqlang.

A) o'qisam, borsak, ko'rmasa B) bildirmoqchi, chaqirmoqchiman, ishlamoqchimiz
C) ishlay, boraylik, aytsin D) isidi, ketadi, o'qiyapti

21. Shart maylidagi fe'llarni toping.

A) tozalaysan, yig'ishtirasan, tushuntirasan B) ochilsa, ko'rsangiz, sezmasak C)
unutma, uyg'otma, shoshilmaylik D) boryapman, eriyapti, qatnayapti

22. Inson tirik ekan, hech qachon umidsizlanmasligi kerak! Ushbu gapda to'liqsiz fe'l qaysi turkumga oid so'z bilan birga qo'llangan?

A) ot B) ravish C) son D) sifat

23. To'liqsiz fe'llar uchun xos bo'lmagan xususiyat qaysi javobda berilgan?

A) To'liqsiz fe'llar mustaqil ma'noga ega emas. B) To'liqsiz fe'llar otlar bilan ham, fe'llar bilan ham qo'llana oladi. C) Ular bo'lishsizlik, nisbat, zamon kabi ma'nolarga ega bo'la oladi. D) To'liqsiz fe'l uyushiq kesimlar uchun umumiy bo'lganda, oxirgi kesim tarkibida qo'llanadi

24. U imtihonlardan muvaffaqiyat bilan o'tgach, sevinchi ichiga sig'may, uylariga qaytarkan. Mazkur gapdagi to'liqsiz fe'lni toping.

A) To'liqsiz fe'l ishtirok etmagan B) o'tgach

C) *sevinchi ichiga sig'may* D) *qaytarkan*

25. U devordan oshib tushdi. Ushbu gapdagi tushdi fe'li qanday fe'l hisoblanadi?

A) *mustaqil fe'l* B) *ko'makchi fe'l* C) *qo'shma fe'lning tarkibiy qismi* D) *oshib tushdi birgalikda ko'makchi fe'lli so'z qo'shilmasi.*

26. *-ma* bo'lishsizlik shakli qo'shimchasi ko'makchi fe'lli so'z qo'shilmalariga qanday qo'shiladi?

A) *ko'makchi fe'l tarkibida bo'ladi* B) *etakchi fe'l tarkibida bo'ladi* C) *ba'zan etakchi fe'lga, ba'zan ko'makchi fe'lga qo'shiladi* D) *barchasi to'g'ri.*

27. Gap bilan ovora bo'lib, kechikib ham qolibman. Ushbu gapdagi qolibman so'zi qaysi qatorda to'g'ri izohlangan?

A) *mustaqil fe'l* B) *qo'shma fe'lning tarkibiy qismi*
C) *bog'lama* D) *ko'makchi fe'l.*

28. Sifatdoshlar fe'lga xos qanday ma'nolarni ifodalaydi?

A) *zamon, bo'lishli-bo'lishsizlik, nisbat* B) *mayl, shaxs-son o'timli-o'timsizlik*
C) *A va B* D) *barchasi to'g'ri.*

29. Sifatdoshning qaysi shakliga bo'lishsizlik qo'shimchasi qo'shilganda tovush o'zgarishi yuz beradi?

A) *-gan* B) *-(a)r* C) *-(a)yotgan* D) *-(a)digan*

30. Ravishdoshning sabab ma'nosini ifodalaydigan turi berilgan javobni toping.

A) *musiqa tingach, ko'rgani bormoq* B) *qorong'i tushguncha, yugurib kelmoq* C) *qo'rqib kirmadi, qaynayvermagach kuchaytirdi* D) *yig'lay-yig'lay uxlamoq, tikilganча o'ylanib qolmoq*

31. Quyidagi fe'llarning qay biri otdan yasalgan?

1) *tuzlamoq;* 2) *dodlamoq;* 3) *yngilamoq;* 4) *tezlamoq;*

5) *yaxshilamoq;* 6) *varaqlamoq;* 7) *to'g'rilamoq;*

8) *sekinlamoq;* 9) *ho'plamoq;* 10) *qishlamoq.*

A) 3,5,7 B) 5, 7, 8 C) 4, 8, 9 D) 1, 6, 10.

32. Quyidagi fe'llarning qay biri undov so'zdan yasalgan? 1) *tuzlamoq*; 2) *dodlamoq*; 3) *yangilamoq*; 4) *tezlamoq*;

5) *yaxshilamoq*; 6) *varaqlamoq*; 7) *to'g'rilamoq*;

8) *sekinlamoq*; 9) *voyvoylamoq*; 10) *qishlamoq*..

A) 3,5,7 B) 5, 7, 8 C) 2, 9 D) 4, 5, 10.

33. Harakatning kuchsiz darajasi ma'nosini ifodalovchi

-(i)sh qo'shimchali so'zni aniqlang.

A) *boshqarishni* B) *sevishganlar* C) *uchrashdi* D) *to'lishdi*

34. Qo'shma fe'llarning xususiyatlari noto'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.

A) *birdan ortiq asosdan tashkil topadi* B) *asoslar orasiga boshqa qo'shimchalarni qo'shsa bo'ladi* C) *bitta so'roqqa javob bo'ladi* D) *qismlari ajratib yoziladi*

35. Qo'shma fe'llar yasalishida ishtirok etadigan so'zlar qaysi javobda berilgan?

A) *ket, bor, yur*

B) *qil, et, bo'l*

C) *o'tir, qo'y, sol*

D) *yubor, chiq, kir*

36. Qo'shma fe'llar berilgan javobni toping.

A) *oshib qolgan*

B) *yig'ishtirib oldi*

C) *olib keldi*

D) *charaqlab ketdi*

Ravish turkumi bo'yicha test savollari:

1. *Rahim yugurib keldi-yu, birpas nari-beri shoshib ovqatlandi-da, shu ondayoq chiqib ketdi.* Ushbu gapdagi yasama ravishlar qaysi qatorda berilgan?

A) *yugurib, birpas, shoshib* B) *yugurib, shoshib, birpas, shuondayoq* C) *shuondayoq* D) *birpas, nari-beri, shu ondayoq*

2. *Chang va tutundan mashina va odamlar zo'rg'a ko'rinar edi.* Ushbu gapda qo'llangan ravishning turini aniqlang.

A) *holat ravishi*

B) *payt ravishi*

C) *daraja-miqdor ravishi*

D) *sabab ravishi*

3. Salimaning ko'ngli joyiga tushdi va aybdorlarcha tabassum bilan yigitga qaradi. Ushbu gapda ravish qanday vazifada kelgan?

A) hol B) sifatlovchi-aniqllovchi C) ega D) qaratqich-aniqllovchi

4. - Qazisan, qartasan, axir naslingga tortasan! – dedi kampir omborni qulflayotib (A.Qahhor) Ushbu gapdagi axir so'zi qaysi so'z turkumiga mansub?

A) yuklama B) ravish C) sifat D) modal so'z

5. Dam o'tmay, a'lochi o'quvchilarni birin-ketin nom-banom chaqirishib, xonalarga taklif qilishdi. Shugapdagi ravishlarni toping.

A) dam o'tmay B) nom-banom, birin-ketin C) xonalarga, nom-banom, a'lochi D) dam o'tmay, nom-banom, birin-ketin

6. Kampir xiyla uzoqlashganda, Nurmatjon qichqirdi. Ushbu gapda ravishning qaysi turi mavjud?

A) payt ravishi B) o'rin ravishi

C) daraja-miqdor ravishi D) holat ravishi

7. So'zlarni faqat belgi anglatish xususiyatiga asoslanib, qaysi turkumga ajratish mumkin?

A) sifatga B) songa C) ravishga D) sifat va ravishga

8. Quyida ko'rsatilgan qaysi so'z turkumlariga oid so'zlar juft holda yoki takrorlanib qo'llanishi mumkin? 1) olmosh; 2) son; 3) fe'l; 4) ravish; 5) undov so'zlar; 6) taqlid so'zlar

A) 2,3,4,6 B) 2,3,4,5,6 C) 3,6 D) 1,2,3,4,5,6.

9. O'sha yillar qancha-qancha vatandoshlarimiz qatag'on qilindi. Ushbu gapda qancha-qancha so'zi qaysi so'z turkumiga tegishli?

A) son B) sifat C) ravish D) olmosh

10. Ravish yasovchi qo'shimchalarni toping.

A) -lar, -si, -aki, bad- B) -larcha, -ona, -li, -chi

C) -chi, -cha, -goh, -don D) -cha, -larcha, -lab, -an

11. Quyidagi gapda qo'llangan ravishning tuzilish jihatdan turini aniqlang. Bir talay qushlar donga qarab intildilar.
- A) sodda-yasama B) tub C) qo'shma D) otlashgan ravish
12. Berilgan gapdagi ravishning ma'no turini ko'rsating. Ana shu qishloq boshida balandgina bir tepalik bor.
- A) tarz(holat) ravishi B) o'rin ravishi
C) ravish berilmagan D) miqdor-daraja ravishi
13. Quyidagi gapda ravish turkumiga xos so'z qanday sintaktik vazifada kelgan? Mehmonni uyga olib kir, men otga picha em tashlab qo'yay.
- A) ravish holi B) o'rin holi C) payt holi D) miqdor-daraja holi
14. Berilgan so'zlardan o'rin ravishlarini aniqlang.
- A) majburan, tez, uyda B) aniq, mardlarcha, o'rtada
C) pastga, Toshkentdan, o'rtada D) quyi, chetda, oldinga
15. Halitdan vahimaga tushma-ey! Shu gapda tagiga chizilgan so'z qaysi turkumga oid?
- A) sifat B) payt ravishdoshi C) modal so'z D) payt ravishi.
16. Ravish berilmagan qatorni toping.
- A) so'zma-so'z, B) o'z-o'zidan
C) quruqdan-quruq, D) barchasi ravish hisoblanadi
17. Qaysi qatordagi gapda qo'shma ravish mavjud?
- A) Saida yolg'ondan hayron bo'lib qoldi. B) Ko'chada tasodifan Kamolani uchratib qoldim. C) Avaz har gal tog'dan mamnun bo'lib qaytar edi. D) Elmurod akaga mug'ombirona ko'z tashladi.
18. Ravish o'rnida qo'llanuvchi olmoshlar berilgan qatorni toping.
- A) nega, qani B) men, sen C) siz, ular D) qancha, nega
19. Qaysi gapda qo'shma ravish mavjud?
- A) Majlis kechroq boshlandi. B) O'quvchilar sayohatga ertaga ertalab ketadilar. C) Har erni qilma orzu, har erda bor tosh-u tarozu. D) Biz do'stona yashaymiz va ishlaymiz.

20. Belgining belgisini bildirgan ravishni toping.

A) *Mashina tezroq yura boshladi.* B) *Oqshom paytida shamol birdan to'xtadi.* C) *Ra'no majlisda yaxshi gapirdi.* D) *Uning so'zlari bolalarcha sodda, samimiy, lekin aniq va ravshan.*

21. Dam o'tmay o'quvchilarni nom-banom chaqirishib, xonalarga taklif qilishdi.

Gapdagi ravishga oid so'zni toping.

A) *dam o'tmay* B) *nom-banom*
C) *xonalarga* D) *dam o'tmay, nom-banom*

22. Suhbat haqida Aziza keyin uzundan-uzoq so'zlab berdi. Shu gapdagi ravishga oid so'zni toping.

A) *so'zlab* B) *keyin* C) *uzundan-uzoq* D) *B,C*

23. Intizomsiz kishi hech qaerda muvaffaqiyatga erishmaydi. Ushbu gapda ravishning qaysi turi mavjud?

A) *payt ravishi* B) *o'rin ravishi*
C) *daraja-miqdor ravishi* D) *holat ravishi*

24. Yaqindan musiqa ovozi eshitildi. Ushbu gapdagi ravishni toping.

A) *musiqa* B) *ovozi* C) *yaqindan* D) *eshitildi*

25. Qaysi qatordagi gapda -i, -si qo'shimchalari egalik ma'nosini ifodalamaydi?

A) *Ona tuni bilan uxlamadi.* B) *Kechasi yomg'ir yog'di.*
C) *Berilgan gaplarda egalik qo'shimchalari ifodalanmagan.*
D) *O'tgan yili hosil yaxshi bo'lgan edi.*

26. Qaysi turkum so'zlari ish-harakat va holatning belgisini anglatadi?

A) *sifatlar* B) *ravishdoshlar* C) *B, D* D) *ravishlar*

27. Yigitning ko'ngli bir oz tinchidi va aybdorlarcha tabassum bilan qizga qaradi. (O) Ushbu gapdagi otga bog'langan ravishni toping.

A) *bir oz* B) *aybdorlarcha* C) *oz* D) *A, B*

28. Faqat ravishlar berilgan qatorni aniqlang.

A) *tiklab, pag'alab, mo'ylab* B) *qarab, aqrab, mansab*

C) yonlab, egatlab, dastlab D) haftalab, kilolab, saharlab

29. Ravishni toping.

A) Pak-pakana bo‘yi bor, etti qavat to‘ni bor.

B) G‘ulomjonning oppoq yuzi issiqdan qizargan edi.

C) Mana, begim, falokat! Bo‘ron boshlandi, - dedi yamshik.

D) Vodiylarni yayov kezganda...

30. Quyidagi gaplarning qaysi birida ichida so‘zi ravish sifatida qo‘llangan?

A) Zaynab uch-to‘rt oyning ichida kishi tanimaydigan holga tushgan edi. B)

Hakimboyvachcha diqqat bilan ichida o‘qir ekan, yuziga tabassum yoyildi. C)

Pastqam uylarning qamish va yog‘och bo‘g‘otlari tuman ichida bahaybat ko‘rinardi. D) Har uchala gapda ham ravish sifatida qo‘llangan.

31. Biz mustaqilligimiz belgilab bergan vo‘ldan olg‘a boraveramiz. Bu gapda olg‘a so‘zi qaysi so‘z turkumiga mansub?

A) modal so‘z B) olg‘a boraveramiz birgalikda qo‘shma fe‘l C) undov so‘z

D) o‘rin ravishi.

32. Yakka holda ishlatilsa ravish turkumiga oid bo‘ladigan bog‘lovchi berilgan javobni toping.

A) yoki B) ba‘zan C) chunki D) B, C

33. Tog‘adan, yangalardan yashirincha u bilan bir-ikki marta kinoga tushdi (O) gapidagi ravishga oid so‘zni toping.

A) bir-ikki marta B) yashirincha C) kinoga D) A, B

34. Fe‘llarning o‘zaro juftlashishidan qaysi so‘z turkumiga oid so‘zlar yasalishi mumkin?

A) ot turkumiga oid B) sifat turkumiga oid C) ravish turkumiga oid D) ot, ravish, sifat turkumiga oid so‘zlar

35. Kumush uyalgannamo yuzini chetga burdi. Ushbu gapdagi ravishga tegishli so‘zlarni toping.

A) chetga B) uyalgannamo C) yuzini D) A, B

36. Bir necha qiz o'z-o'zidan raqsga tushib ketdi. Ushbu gapdagi yasama ravishni toping.

A) bir necha B) o'z-o'zidan C) tushib ketdi D) A, B

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Asosiy adabiyotlar:	
1.	M.Hamroyev, D.Muhamedova, D.Shodmonqulova, X. G'ulomova, Sh. Yo'ldosheva Ona tili (darslik).- Toshkent: MOLIYA- IQTISOD, 2007.
2.	R.Ikromova, D.Muhamedova, M.Hamrayev Ona tilidan mashqlar to'plami (o'quv qo'llanma).- Toshkent: TDPU, 2009.
3.	Hamrayev M. Ona tilidan jadvalli mashqlar to'plami.- Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2019.
Qo'shimcha adabiyotlar:	
1.	Мирзиёев. Ш.Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. -Тошкент: Ўзбекистон, 2016. -56 б.
2.	Мирзиёев Ш. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. - Тошкент: Ўзбекистон, 2016.- 488 б.
3.	Мирзиёев Ш.Қонун устуворлиги ва инсон манфаатлари таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. - Тошкент: Ўзбекистон, 2016.- 488 б.
4.	Мирзиёев Ш. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик-ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қонидаси бўлиши керак. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017.- 104 б.
5.	2017-2021 - yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni.

6.	O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2014. -46 b.
7.	George Yule. The Study of Language. CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS. 2010.
8.	Jamolxonov H. Hozirgi o`zbek adabiy tili. – Toshkent: Talqin, 2005.
9.	Rahmatullayev Sh. Hozirgi adabiy o`zbek tili. – Toshkent: Universitet, 2006.
10.	Yunusov R. O`zbek tilidan praktikum. 1-qism. – Toshkent: TDPU, 2006.
11.	Tursunov U., Muxtorov J., Rahmatullayev Sh. Hozirgi o'zbek adabiy tili.- Toshkent: O'zbekiston, 1992.
Elektron ta'lim resurslari:	
12.	www.tdpu.uz
13.	www.pedagog.uz
14.	www.Ziyonet.uz
15.	www.edu.uz
16.	tdpu-INTRANET. Ped